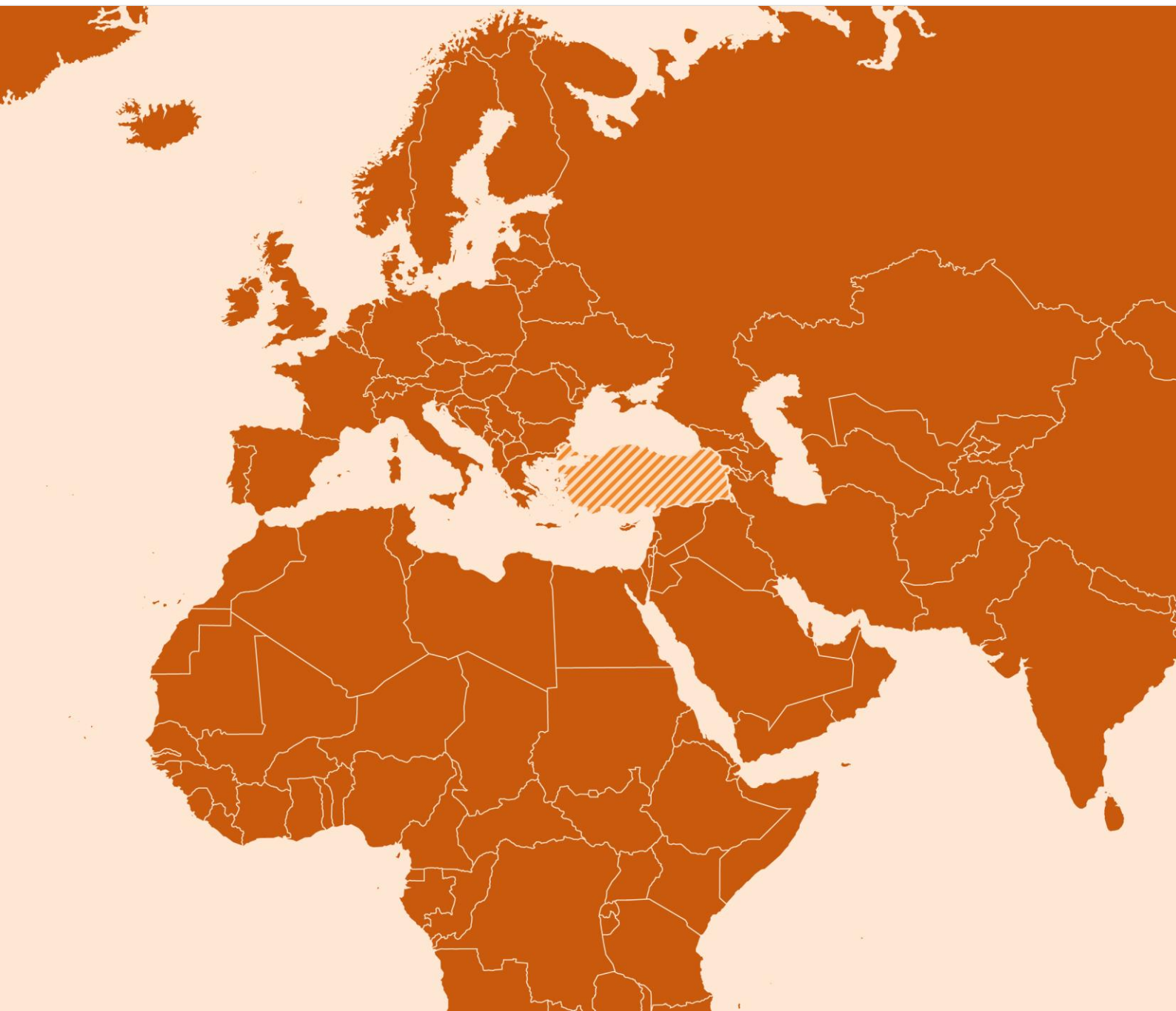

Turkiet

Lägesbild och påverkan på särskilda grupper

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella samordningsavdelning. Migrationsverkets system för landinformation, Lifos, fortsätter att vara den plats där rapporter publiceras.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation](#) (2008). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets ståndpunkt i en viss fråga och Migrationsverket har inte för avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Landinformation: Turkiet – Lägesbild och påverkan på särskilda grupper

2020-06-08, version 3.0

Rapporten är utgiven av Nationella samordningsavdelningen, Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys. Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2020.

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1	Inledning.....	5
1.1	Avgränsning	5
1.1.1	Efterverkningarna av kuppförsöket.....	5
1.1.2	Turkiets fortsatta militära insatser i norra Syrien.....	7
1.1.3	Den långdragna flyktingsituationen i skuggan av Syrienkrisen.....	9
1.1.4	Covid-19 och konsekvenserna för det inrikespolitiska läget	10
2	Rättsväsendet	12
2.1	Rättsväsendets oberoende och rättssäkerhet.....	12
2.2	Åtal mot personer med kopplingar till kuppförsöket.....	13
2.3	Tillslag och razzior mot terroristmisstänkta	15
2.4	Övergrepp och tortyr av internerade personer.....	16
2.5	Förhållandena i landets fängelser.....	17
2.6	Övervakning och överföring av misstänkta bosatta i utlandet.....	18
3	Situationen i sydöstra Turkiet	19
4	Situationen för religiösa minoriteter.....	21
4.1	Icke-muslimska samfund.....	22
4.2	Aleviter.....	23
5	Militärtjänst	25
6	Särskilda grupper	26
6.1	Statsanställda.....	26
6.1.1	Rättsväsendet.....	26
6.1.2	Säkerhetssektorn	27
6.1.3	Akademiker.....	28
6.1.4	Möjligheten för avskedade statsanställda att återgå i tjänst.....	28
6.2	Människorättsaktivister.....	29
6.3	Journalister och användare av sociala medier.....	30
6.4	Advokater och juridiska ombud.....	32
7	Andra grupper.....	34
7.1	Hbtq-personer.....	34
7.2	Kvinnor.....	35
7.3	Barn	36
8	Sammanfattande analys.....	37

9 Summary.....	38
Källförteckning.....	39
Elektroniska källor.....	39
Muntliga källor	49

1 Inledning

Tidigare versioner

Version	Titel	Datum	Lifos rapportnummer
1.0	Lägesanalys: Turkiet: i kölvattnet av kupp-försöket den 15 juli 2016	2016-12-09	38662
2.0	Turkiet: Lägesbild två år efter kupp-försöket	2019-01-28	42606

1.1 Avgränsning

Denna rapport är framtagen på beställning av Migrationsverkets rättsavdelning, och syftar till att ge en aktuell lägesbild av utvecklingen i Turkiet, rättsväsendet efter kupp-försöket och dess särskilda påverkan på vissa grupper. Den allmänna situationen för några andra kategorier, som religiösa minoriteter, samt för kvinnor och barn finns också redovisade.

1.1.1 Efterverkningarna av kupp-försöket

Kupp-försöket den 15 juli 2016 och dess efterverkningar kan betraktas som den mest omvälvande händelseutvecklingen i Turkiets moderna historia, med stora inrikespolitiska följder. Kupp-försöket som inleddes av delar av armén och flygvapnet slogs ner raskt. President Erdogan anklagade predikanten Fethullah Gülen, en tidigare bundsförvant till Erdogan, för att ligga bakom kuppen. Som konsekvens, satte presidenten igång en omfattande utrensning av motståndare som uppfattades ha kopplingar till Gülenrörelsen och kupp-försöket, men även personer som inte haft med kupp-försöket att göra. Över hundratusen anställda inom offentliga sektorn, försvaret, säkerhetssektorn, rättsväsendet och utbildningssektorn tillhör de mest drabbade.¹ Parallellt till detta har även kurdiska aktivister, som anklagats för att ha sympatiserat med PKK, och andra oppositionella omfattats av utrensningarna (se [kap.6](#)).²

¹ Lifos, *Lägesanalys: Turkiet: i kölvattnet av kupp-försöket den 15 juli 2016 (version 1.0)*, 2016-12-09, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=38662> s. 5–6 (Hämtad 2020-03-23)

² Lifos, *Turkiet: Lägesbild två år efter kupp-försöket (version 2.0)*, 2019-01-28, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=42606>, s.32 (Hämtad 2020-03-23)

En annan följd av kuppörsöket är att den banade vägen för Erdogan att driva fram en folkomröstning i april 2017 om att ändra landets författning för att utvidga presidentens befogenheter och makt.³ Grundlagsändringen är den största förändringen sedan den turkiska republiken grundades 1923.⁴ Detta till trots, har det försämrade ekonomiska läget⁵ och Turkiets militära engagemang i Syrien medfört att både presidenten och regeringspartiet AKP tappat mark.⁶ Nedgången syntes tydligt i det senaste lokalvalet våren 2019 och i omvalet som följde i Istanbul sommaren samma år. AKP förlorade makten i en rad storstäder, bland annat i huvudstaden Ankara, Izmir samt Istanbul⁷(där AKP suttit vid makten i 25 år).⁸

AKP:s valresultat lär inte ändra på Erdogans fortsatta auktoritära grepp om vare sig nationella institutioner, media eller civilsamhälle.⁹ Regeringens fortsatta militära insatser i norra Syrien (se 1.1.2) är också en manöver för att avvärja partiets senaste politiska nederlag. Genom att piska upp en nationalistisk stämning hoppas man kunna stärka Erdogans väljarbas.¹⁰

Det försämrade ekonomiska läget som präglat landet sedan kuppörsöket tilldelades ett nytt bakslag på grund av coronapandemin. Regeringens aviserade stimulanspaket om 15,4 miljarder US-dollar, från mars i år, räcker inte till för att hejda den kommande ekonomiska krisen (se 1.1.4), enligt ekonomiska analytiker. Arbetsmarknadsintensiva sektorer, särskilt inom tjänsteinindustrin (som motsvarar 60 procent av den inhemska ekonomin) och detaljhandeln, drabbas hårt när konsumtionen minskar i takt med att allt fler förlorar jobben.¹¹ Enligt *Al-Monitor* riskerar arbetslösheten att öka till 10 miljoner (från tidigare 4,5 miljoner innan pandemiutbrottet), vilket motsvarar 14 procent av den arbetsföra befolkningen.¹²

³ BBC News, *Turkey referendum grants President Erdogan sweeping new powers*, 2017-04-16, <https://www.bbc.com/news/world-europe-39617700> (Hämtad 2020-03-23)

⁴ Guardian (The), *Turkish Referendum: All you need to know*, 2017-04-10, <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/10/turkish-referendum-all-you-need-to-know> (Hämtad 2020-03-24)

⁵ New York Times (The), *Erdogan tries to ease the pain of Turkey's bad economy. It's still hurting*, 2019-03-04, <https://www.nytimes.com/2019/03/04/world/europe/turkey-economy-erdogan.html> (Hämtad 2020-03-24)

⁶ Al-Monitor, *Erdogan's war in Idlib faces uphill battle on the home front*, 2020-03-11, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-russia-erdogan-face-uphill-battle-on-home-front.html?utm_campaign=20200312&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (Hämtad 2020-03-24)

⁷ BBC, *Turkey election: Erdogan disputes results in major cities*, 2019-04-02, <https://www.bbc.com/news/world-europe-47785095> (Hämtad 2020-03-25)

⁸ Deutsche Welle (DW), *Opinion: Turkish Democracy is still alive*, 2019-06-24, <https://www.dw.com/en/opinion-turkish-democracy-is-still-alive/a-49326702> (Hämtad 2020-03-25)

⁹ Pierini, M., Carnegie, *How far can Turkey challenge NATO and the EU in 2020*, 2020-01-29, <https://carnegieeurope.eu/2020/01/29/how-far-can-turkey-challenge-nato-and-eu-in-2020-pub-80912> (Hämtad 2020-04-06)

¹⁰ Al-Arabiya, *Turkey's Syria campaign serves Erdogan's electoral ambitions*, <https://english.alarabiya.net/en/views/news/2019/10/20/Turkey-s-Syria-campaign-serves-Erdogan-s-electoral-ambitions> (Hämtad 2020-04-06)

¹¹ Al-Monitor, *Despite stimulus, Turkish economy faces grave coronavirus prognosis*, 2020-03-19, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-economy-coronavirus-stimulus.html> (Hämtad 2020-04-06)

¹² Al-Monitor, *COVID-19 crisis threatens to double Turkey's unemployment*, 2020-04-09, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/turkey-coronavirus-crisis-threatens-to-double-unemployment.html?utm_campaign=20200413&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (Hämtad 2020-04-14)

1.1.2 Turkiets fortsatta militära insatser i norra Syrien

Turkiets militära insatser i norra Syrien har också börjat slå tillbaka mot Erdogan på hemma-plan. Den Syriska flygattacken som dödade ett trettiotal turkiska soldater i Idlibprovinsen den 27 februari,¹³ var den högsta dödssiffran i en enskild attack sedan 1990-talet. Konfliktutvecklingen har bidragit till ökad polarisering, där oron bland kritikerna växer över konsekvenserna av Turkiets allt djupare inblandning i krisen.¹⁴ Men Al-Monitor framhåller i en artikel från mars 2020 att allmänheten tycks vara mer oroad över den stagnerande ekonomiska utvecklingen i landet än Turkiets militära operationer i Syrien. I en undersökning framställd av *Areas Research* i februari i år, uppgav 57 procent av de tillfrågade att ekonomin och arbetslösheten var det största problemet. Endast elva procent av de tillfrågade menade att terrorism var det ledande problemet i landet.¹⁵

Den 5 mars 2020 inträdde en vapenvila i nordvästra Syrien mellan Turkiet och Ryssland. Presidenterna Erdogan och Putin enades om att upphöra med stridigheterna och att inrätta en tolv kilometer bred säkerhetskorridor längs motorvägen M4 i Idlibprovinsen.¹⁶ Enligt avtalet ska Ryssland och Turkiet gemensamt, från den 15 mars, patrullera säkerhetskorridoren längs med motorvägen M4.¹⁷

Vapenvilan i Idlib provins ser ut att hålla i sig, men den är skör. Eldupphöret har gett Turkiet respit att återställa den hårt ansträngda relationen till Ryssland.¹⁸ Vidare hoppas Turkiet att vapenvilan ska hejda en ny flyktingvåg, om närmare en miljon personer, som tagit sin tillflykt längst den syrisk-turkiska gränsen. Men avtalet får ett högt pris för Erdogan, som till följd av den senaste militäroffensiven befinner sig i ett sårbart läge. Turkiet rapporterade det högsta dödstalet i strid på decennier, efter att ett trettiotal turkiska soldater miste livet i en syrisk attack, knappt en vecka innan avtalet. De turkiska observationsposter som upprättats i och med tidigare överenskommelser i Astana och Sotji omringades i samband med syriska framryckningar under vintern.¹⁹ Turkiet har dock sedan dess förstärkt sina positioner väsentligt, med över 40 ytterligare "observationsposter" (utöver de 12 man etablerade efter Sotjiavtalet 2018)

¹³ BBC, *Syria war: Alarm after 33 Turkish soldiers killed in attack in Idlib*, 2020-02-28, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-51667717> (Hämtad 2020-03-25)

¹⁴ Al-Monitor, *Idlib operations splits Turks more other Syrian intervention*, 2020-03-03, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-russia-idlib-operation-splits-turkish-public.html> (Hämtad 2020-03-25)

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Guardian (The), *Russia and Turkey agree ceasefire in Syria's Idlib province*, 2020-03-05, <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/05/russia-and-turkey-agree-ceasefire-in-syrias-idlib-province> (Hämtad 2020-04-02)

¹⁷ Reuters, *Turkey's says it has largely agreed Idlib ceasefire details with Russia*, 2020-03-12, <https://www.reuters.com/article/us-syria-security-turkey-russia/turkey-largely-agreed-with-russia-on-details-of-idlib-ceasefire-anadolu-idUSKBN20Z0VJ> (Hämtad 2020-04-02)

¹⁸ Middle East Eye, *who are the winners and losers in the Idlib ceasefire?*, 2020-03-05, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-russia-syria-who-are-winners-and-losers-idlib-ceasefire> (Hämtad 2020-04-02)

¹⁹ Reuters, *Ceasefire in Syria's Idlib comes at a cost for Turkey's Erdogan*, 2020-03-06, <https://www.reuters.com/article/us-syria-security-turkey-ceasefire/ceasefire-in-syrias-idlib-comes-at-a-cost-for-turkeys-erdogan-idUSKBN20T2DJ> (Hämtad 2020-04-02)

i nordväst,²⁰ varför instabil status quo kan sägas råda i nuläget. Oaktat det, ser vinnarna för närvarande snarare ut att vara Syrien och Ryssland.²¹

Väpnade konfrontationer mellan huvudsakligen oppositionsgrupper och de syriska styrkorna rapporteras fortsatt äga rum längs frontlinjen sedan vapenvilan trädde i kraft.²² Den brokiga skaran turkiskstödda rebell-och jihadistgrupper har länge betraktats som Turkiets akilleshäla. Ryssland fortsätter, i enhetlighet med Sotjiavtalet (från 2018),²³ att pressa Turkiet att undanröja, enligt Ryssland och Syriens mening, terrorgrupperna i Idlib.²⁴ Visserligen hårt pressade av de syriska styrkornas militära framryckningar, har jihadistgrupperna ett intresse av att motverka vapenvilan och den gemensamma turkisk-ryska bevakningen av säkerhetskorridoren längs M4-leden. Säkerhetskorridoren hotar bland annat de intäkter som grupperna fått in under tiden de kontrollerat huvudleden och som nu stryps när Turkiet försöker trycka tillbaka dem. Den 15 mars blockerade demonstranter M4-motorvägen i protest mot avtalet och de syriska truppernas närvaro.²⁵ Två gemensamma patruller genomfördes i slutet av mars.²⁶ Den 19 mars utsattes en turkisk konvoj för en attack längs M4-leden. Även om ingen grupp tog på sig ansvaret för attacken, finns det indikationer om att den al-Qaidalierade extremistgruppen Huras al-Din, ligger bakom händelsen. Attacken föranledde en vedergällning från de turkiskstödda faktionerna *Hayat Tahrir al-Sham* (HTS), "Fria syriska armén" (FSA) och Nationella befrielsefronten (*National Liberation Front* NLF).²⁷ Attacken pekar på oppositionsgruppernas växande missnöje med det turkisk-ryska samarbetet, som i fortsättningen riskerar att vända sig mot turkiska trupper i Syrien.²⁸ Detta kan trigga nya konfrontationer, vilket Turkiet vill undvika till varje pris eftersom det kan ge Assadregeringen ytterligare skäl att fortsätta sina framstötter.²⁹ Hur Turkiet kommer att vidhålla balansen i relationen till Ryssland å ena sidan och de radikala faktionerna å andra sidan, är i dagsläget svårbedömd.³⁰

²⁰ Syria Intelligence, *Situation Militaire Region D'Idlib au 1er Mai 2020*, Twitterpost 2020-05-01, <https://twitter.com/syriaintel/status/1256286223699791882/photo/1>

²¹ Reuters, *Ceasefire in Syria's Idlib comes at a cost for Turkey's Erdogan*, 2020-03-06, <https://www.reuters.com/article/us-syria-security-turkey-ceasefire/ceasefire-in-syrias-idlib-comes-at-a-cost-for-turkeys-erdogan-idUSKBN20T2DJ> (Hämtad 2020-04-02)

²² Al-Monitor, *Is Turkey ready to take on jihadis in Syria's Idlib?*, 2020-03-31, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/syria-idlib-ceasefire-russia-turkey-regime-jihadists.html> (Hämtad 2020-04-02)

²³ Al-Monitor, *Does Turkey have the will to take on jihadis in Idlib?*, 2020-03-24, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-russia-will-ankara-take-on-jihadis-in-idlib.html> (Hämtad 2020-04-02)

²⁴ Guardian (The), 2020-03-05

²⁵ Middle East Monitor, *Syria opposition blocks Turkey-Russia patrol on M4 highway*, 2020-03-18, <https://www.middleeastmonitor.com/20200318-syria-opposition-blocks-turkey-russia-patrols-on-m4-highway/> (Hämtad 2020-04-03)

²⁶ Al-Monitor, 2020-03-31

²⁷ Ibid.

²⁸ Al-Monitor, *Intel: Turkey targeted by both sides in northern Syria conflict*, 2020-03-20, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/intel-turkey-target-north-syria-conflict.html> (Hämtad 2020-04-03)

²⁹ Enab Baladi, *Ankara on verge of military clash with radical groups in Idlib*, 2020-03-26, <https://english.enabbaladi.net/archives/2020/03/ankara-on-verge-of-military-clash-with-radical-groups-in-idlib/#ixzz6INQKPI2a> (hämtad 2020-05-18)

³⁰ Enab Baladi, 2020-03-26

1.1.3 Den långdragna flyktingsituationen i skuggan av Syrienkrisen

En annan fråga som orsakat en märkbar svängning i folkopinionen, och det internpolitiska läget, är flyktingfrågan. Detta gäller särskilt frågan om de 3,6 miljoner syriska flyktingar som befinner sig i Turkiet idag. Det ansatta ekonomiska läget har ökat den fientliga inställningen till flyktingar, då många från ekonomiskt utsatta områden beskyller syrier för att konkurrera om arbetstillfällen och för att flyktingarna får fler privilegier. Frågan låg i framkanten under lokalvalet 2019. Istanbuls nyttillträdde borgmästare, Ekrem Imamoglu, beskrev flyktingfrågan i vissa distrikt som ett svårt trauma.³¹ I en intervju till Reuters i juni 2019 uppgav Imamoglu att det fanns ett behov av att skapa förutsättningar som underlättar återvändandet av syriska flyktingar.³²

De ekonomiska utmaningarna som landet står inför har politiserat flyktingfrågan, framför allt vad gäller mottagandet av de syriska flyktingarna.³³ Spänningar och sammandrabbningar mellan syriska flyktingar och lokalbefolkningen i värdsamhällen har ökat sedan mitten av 2017. Särskilt drabbade är storstadsområdena, t.ex. Istanbul, Ankara och Izmir.³⁴ I april 2019 rapporterade nyhetssajten *Middle East Eye* om attacker mot egendomar tillhörande syriska affärsinnehavare i Istanbulförorten Esenyurt.³⁵ I juli samma år rapporterade Al-Monitor om liknande attacker mot syriska egendomar i förorten Kucukcekmece i Istanbul.³⁶

Upprättandet av den s.k. säkerhetszonen, till följd av den turkiska interventionen i nordöstra Syrien i oktober 2019, är ett försök från regeringshåll att dämpa den växande kritiken till den långdragna flyktingsituationen i landet, och samtidigt bromsa regeringspartiets minskade opinionssiffror.³⁷

Regeringens beslut om att tillåta migranter passera gränsen mot Grekland den 28 februari skapade stor tumult när tusentals migranter samlades vid gränsövergången i Edirne. Händelseutvecklingen beskrivs som en strategi från regerings håll att överskugga förlusterna i Idlib genom att framhålla att man försöker minska flyktingbördan i landet, enligt en artikel i Al-Monitor i mars 2020.³⁸

³¹ New York Times (The), *What's the future of Syrian refugees in Turkey?*, 2019-07-19, <https://www.nytimes.com/2019/07/18/opinion/turkey-syrian-refugees.html> (Hämtad 2020-03-27)

³² Reuters, *'They want to kill you': Anger at Syrians erupts in Istanbul*, 2020-07-09, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-syria-refugees/they-want-to-kill-you-anger-at-syrians-erupts-in-istanbul-idUSKCN1U40X8> (Hämtad 2020-03-30)

³³ Al-Monitor, *Syrian refugees becoming scapegoats for Turkey's troubles*, 2019-07-11, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/07/turkey-syrian-refugees-scapegoats-economic-troubles.html> (Hämtad 2020-03-30)

³⁴ International Crises Group (ICG), *Turkey's Syrian Refugees: Defusing Metropolitan Tensions*, 2018-01-29, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/248-turkey-s-syrian-refugees.pdf> (Hämtad 2020-03-30), s. 3, 4

³⁵ Middle East Eye, *'This is Turkey!': Syrian refugees face the force of growing Turkish resentment*, 2019-04-05, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-syrian-refugees-face-force-growing-turkish-resentment> (Hämtad 2020-03-30)

³⁶ Al-Monitor, 2019-07-11

³⁷ New York Times (The), *Turkey's radical plan: Send a million refugees back to Syria*, 2019-10-09, <https://www.nytimes.com/2019/09/10/world/middleeast/turkey-syria-refugees-erdogan.html> (Hämtad 2020-03-30)

³⁸ Al-Monitor, *Why Ankara's Syrian refugee threat has lost its impact*, 2020-03-19, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-europe-why-refugee-card-lost-its-impact.html> (Hämtad 2020-03-31)

Konsulterade MR-grupper och flyktingförespråkare, som den oberoende nyhetssajten *The New Humanitarian* (tidigare *IRIN News*) talat med, tillräknar den senaste gränsincidenten som en konsekvens av den bristande hanteringen av "EU-Turkiet-uttalandet" från mars 2016.³⁹ Uttalandet har stor betydelse för regleringen av migrationsrörelser till Europa, samtidigt som det ålägger Turkiet att med bidrag från EU ge stöd för de cirka fyra miljoner migranter och flyktingar som befinner sig i landet.⁴⁰

President Erdogan anklagas för att använda flyktingarna som en bricka i ett förhandlingsspel som syftar till att pressa europeiska länder till eftergifter, bland annat ökat ekonomiskt stöd till landets drygt 4 miljoner flyktingar, och ökat engagemang i den svåra humanitära situationen i Idlib, som hotar att generera en ny flyktingvåg in i Turkiet.⁴¹

1.1.4 Covid-19 och konsekvenserna för det inrikespolitiska läget

I Turkiet bekräftade myndigheterna det första covid-19-fallet den 11 mars. Påtagliga brister har rapporterats i myndigheternas hantering av, och information om, coronavirusets spridning i landet, särskilt i krisens initiala skede. Bland annat saknas det information om det allmänna tillståndet i landet, inklusive uppgifter om områden där spridningen tilltagit mest, som Istanbul och Ankara. Den 26 mars tillkännagav president Erdogan att drygt 8 500 personer fått vård i landets sjukhus för Covid-19-relaterade symptom. Några timmar senare uppgav hälsoministern att siffran låg på omkring 2 400. Dagen efter fastställde myndigheterna siffran över antalet inlagda till närmare 5 700.⁴²

The Guardian rapporterade den 7 april att Turkiet är det land i världen där spridningen ökar snabbast, med över 3 000 rapporterade fall om dagen.⁴³ Enligt den amerikanska webbsidan *Worldometers*⁴⁴ har totalt 149 435 fall registrerats i landet per den 18 maj 2020, varav 4140 avlidit.⁴⁵ Pandemin uppges ha spridits till landets samtliga provinser (totalt 81 provinser). Värst drabbade är storstaden Istanbul som står för 60 procent av fallen, följt av Izmir och Ankara.⁴⁶

³⁹ New Humanitarian (The), *Briefing: A manufactured refugee crisis at the Greek-Turkish Border*, 2020-03-04, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2020/03/04/refugees-greece-turkey-border> (Hämtad 2020-03-31)

⁴⁰ European Council, *EU-Turkey statement, 18 March 2016*, 2016-03-16, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/> (Hämtad 2020-03-31)

⁴¹ Foreign Policy, *Turkey is forcing the west to look at Idlib*, 2020-03-04, <https://foreignpolicy.com/2020/03/04/turkey-west-european-union-idlib-syria-greece-border-refugees-erdogan/> (Hämtad 2020-03-31)

⁴² Al-Monitor, *Government's opacity makes Turkey's war on COVID-19 harder*, 2020-03-30, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-government-opacity-makes-war-on-coronavirus-harder.html> (Hämtad 2020-03-31)

⁴³ Guardian (The), *Turkey's Covid-19 infection rate rising fastest in the world*, 2020-04-07, <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/07/turkeys-covid-19-infection-rate-rising-fastest-in-the-world> (Hämtad 2020-04-08)

⁴⁴ Worldometers är en statistisk webbsida, publicerad av det USA-baserade medieföretaget Dadax. Företaget består av en internationell grupp utvecklare och researchers med mål att tillhandahålla uppdaterad och relevant statistik i realtid från hela världen rörande bl.a. befolkning, hälsa, ekonomi, media, mat och energi.

⁴⁵ Worldometer, *Turkey: Coronavirus cases*, datum saknas, <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/turkey/> (Hämtad 2020-04-06)

⁴⁶ Al-Monitor, *Turkey finally releases epidemic figures: coronavirus epicenter in Istanbul*, 2020-04-02, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/turkey-historic-catastrophe-erdogan-coronavirus.html> (hämtad 2020-04-06)

Myndigheterna har börjat vidta åtgärder för att hejda smittspridningen. Enligt den turkiska nyhetssajten *Ahval* stoppade 31 provinser i början av april all trafik till och från provinserna under en femtondagarsperiod, med undantag för nödvändiga leveranser av mat och mediciner och annan trafik med tillstånd från inrikesministeriet.⁴⁷ Myndigheterna införde utgångsförbud i hela landet för personer under 20 år och personer över 65 år samt tvångsåtgärder för ansiktsmask.⁴⁸ Den 11 april införde regeringen ett oanmält 48-timmarsutgångsförbud i 31 provinser med omedelbar verkan, i syfte att bromsa smittspridningen.⁴⁹

De Turkiska myndigheterna stängde också ner landsgränserna under februari (Iran⁵⁰) och mars månad till följd av pandemin⁵¹. I början av april beslutade myndigheterna att ställa in all flygtrafik till och med den 20 april (inrikesflyg) respektive 1 maj (utrikesflyg).⁵²

Parlamentet antog en ny lag som ska medverka till frigivningen av tiotusentals fångar sedan nya fall av covid-19 rapporterats i landets fängelser. Cirka 90 000 fångar förväntas släppas för att lätta på överbeläggningen i fängelserna, och därmed minska smittspridningen.⁵³ Personer internerade för terrorrelaterade brott omfattas inte av den nya lagen. Ungefär 50 000 personer sitter fängslade för kopplingar till Gülenrörelsen respektive PKK.⁵⁴

Pandemin har gett upphov till nya politiska motsättningar mellan regeringen och oppositionen, som har olika syn på hanteringen av pandemin. Statliga banker försökte blockera Istanbul och Ankaras borgmästares – båda företrädare för oppositionspartiet *Cumhuriyet Halk Partisi* (CHP) – insamlingskampanj för dem som blivit nödställda av pandemin, eftersom deras kampanjer konkurrerade med regeringens, om än senkomna, insamlingskampanj.⁵⁵ Istanbul

⁴⁷ Ahval, 2020-04-04

⁴⁸ Duvar, *Turkey imposes curfew for youth, makes mask usage obligatory in public*, 2020-04-03, <https://www.duvarenglish.com/health-2/coronavirus/2020/04/03/turkey-declares-curfew-for-people-younger-than-20-years-of-age/> (Hämtad 2020-04-08)

⁴⁹ Aljazeera, *Turkey imposes 48-hour curfew in major cities to curb virus*, 2020-04-11, <https://www.aljazeera.com/news/2020/04/turkey-imposes-48-hour-lockdown-major-cities-curb-virus-200411084517572.html> (Hämtad 2020-04-14)

⁵⁰ Daily Sabah, *Turkey closes border with Iran amid coronavirus concerns*, 2020-02-23, <https://www.dailysabah.com/turkey/2020/02/23/turkey-closes-border-with-iran-amid-coronavirus-concerns> (Hämtad 2020-04-17)

⁵¹ Middle East Monitor, *Turkey closes border gates with Greece, Bulgaria*. 2020-03-18, <https://www.middleeastmonitor.com/20200318-turkey-closes-border-gates-with-greece-bulgaria/> (Hämtad 2020-04-17)

⁵² Duvar, *Turkish Airlines suspends all international flights until May 1, limits domestic routes*, 2020-04-02, <https://www.duvarenglish.com/health-2/coronavirus/2020/04/02/turkish-airlines-suspends-all-international-flights-until-may-1-limits-domestic-routes/> (Hämtad 2020-04-08); Duvar, *Turkish Airlines halts all domestic flights until April 20*, 2020-04-04, <https://www.duvarenglish.com/health-2/coronavirus/2020/04/04/turkish-airlines-halts-all-domestic-flights-until-april-20/> (Hämtad 2020-04-08)

⁵³ Ahval, *Prisoners releases begin after Turkish parliament implements COVID-19 bill-live*, 2020-04-15, <https://ahvalnews.com/turkey-coronavirus/prisoner-releases-begin-after-turkish-parliament-implements-covid-19-bill-live> (Hämtad 2020-04-15)

⁵⁴ Reuters, *Turkish parliament passes bill to free thousands from prison amid coronavirus*, 2020-04-13, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-prisoners/turkish-parliament-passes-bill-to-release-thousands-from-prison-amid-coronavirus-idUSKCN21V241> (Hämtad 2020-04-15)

⁵⁵ U.S. News, *Coronavirus stokes tensions between Erdogan and Istanbul's mayor*, 2020-04-01, <https://www.usnews.com/news/world/articles/2020-04-01/coronavirus-stokes-tensions-between-erdogan-and-istanbul-mayor> (Hämtad 2020-04-06)

borgmästares propå om att hålla människor hemma för att förhindra spridningen, har kritiserats av regeringen som motsätter sig en total nedstängning för att inte hämma ekonomin ytterligare. Istanbul står för mer än en fjärdedel av landets nationella produktion.⁵⁶

2 Rättsväsendet

2.1 Rättsväsendets oberoende och rättssäkerhet

Rättsväsendet har politiserats sedan kuppförsöket 2016, vilket har allvarligt urholkat institutionens oberoende. President Erdogan har i och med grundlagsändringen fått större mandat att utse högt uppsatta domare. Ett nytt råd för domare och åklagare (*Hakimler ve Savcılar Kurulu*, HSK) inrättades i samband med grundlagsändringen. Rådet som ansvarar för utnämningen av domare och åklagare har reducerats till 13 medlemmar (från tidigare 22 medlemmar). Tillsättning och nominering avgörs av presidenten (4 medlemmar) och parlamentet (7 medlemmar), medan justitie- och biträdande justitieminister uppbär permanenta platser i rådet.⁵⁷ Samma gäller för konstitutionsdomstolen där antalet medlemmar reducerats till 12, istället för 15, och där presidenten utser samtliga medlemmar.⁵⁸

Turkiet skärpte sin "antiterror-lag" i juli 2018. Den nya lagen ger utvidgade befogenheter till myndigheterna att avskeda statsanställda som är misstänkta för samröre med terrororganisationer samt att frihetsberöva misstänkta personer upp till 48 timmar utan att delge misstanke om brott.⁵⁹ Därtill ger lagen större befogenheter att inskränka rörelsefriheten. Anställda inom polis och militär som delges misstanke för koppling till terrororganisationer riskerar att avskedas.⁶⁰ Lagen som är avsedd att gälla i minst tre år ses som ersättning till undantagslagarna,⁶¹ som hävdades i juli 2018,⁶² samtidigt som den stadfäster presidentens utvidgade befogenheter efter kuppförsöket.⁶³

Rättsväsendet var en av de statliga institutioner som prioriterades vid Erdogans utrensningar i samband med kuppförsöket 2016. Över 4 000 domare och åklagare uppges ha avskedats till följd av utrensningarna.⁶⁴ Detta har urholkat den samlade kompetensen inom rättsinstitutet

⁵⁶ Al-Monitor, 2020-04-02

⁵⁷ Bâli, A., Middle East Research and Information Project, *Turkey's Constitutional Coup*, hösten 2018, <https://merip.org/2018/12/turkeys-constitutional-coup/> (Hämtad 2020-04-14)

⁵⁸ Lawyers Rights Watch Canada, *UPR of Turkey: Erosion of judicial independence and attacks on lawyers in Turkey*, 2019-11-25, <https://www.lrwc.org/upr-of-turkey-erosion-of-judicial-independence-and-attacks-on-lawyers-in-turkey/> (Hämtad 2020-04-14)

⁵⁹ Al-Monitor, *Is Turkey's state of emergency really over?*, 2018-07-19, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/07/turkey-state-of-emergency-really-over.html> (Hämtad 2020-04-14)

⁶⁰ Newsweek, *Turkey approves strict anti-terror law restricting freedom of movement*, 2018-07-26, <https://www.newsweek.com/turkey-approves-strict-anti-terror-law-restricting-freedom-movement-1044354> (Hämtad 2020-04-14)

⁶¹ Ibid.

⁶² Reuters, *Turkey's emergency law expires as Erdogan's powers expand*, 2018-07-18, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security/turkeys-emergency-rule-expires-as-erdogans-powers-expand-idUSKBN1K824E> (Hämtad 2020-04-14)

⁶³ Newsweek, 2018-07-26

⁶⁴ Council of Europe Commissioner for Human Rights, *Country Report: Commissioner for Human Rights of the Council of Europe Dunja Mijatovic report following her visit to Turkey from 1 to 5 July 2019*, 2020-

som nu ersätts av en mindre erfaren, och förvisso Erdogan-trogen domar- och åklagarkår. Rekruteringsprocessen inom domar- och åklagarkåren (9 914 domare och åklagare totalt) har ersatts av den exekutiva makten, d.v.s. justitieministeriet, istället för den dömande makten som rättstraditionen föreskriver. Detta menar Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter (*The Council of Europe Commissioner for Human Rights*) Dunja Mijatovic, i sin rapport om rättsväsendet i Turkiet från februari 2020.⁶⁵ Metin Feyzioğlu, ordförande för Turkiets advokatsamfund, uppger i en artikel i *New York Times* (NYT) att medianen på arbetslivserfarenheten för landets samtliga 14 000 domare idag ligger på två och ett halvt år. Den växande politiseringen och polariseringen som präglar rättsväsendet efter kupp-försöket har odlat ett klimat av rädsla och misstro inom domarkåren, som har slagit hårt mot rättsinstitutets integritet och förmåga att upprätthålla rättsstatens principer.⁶⁶

I oktober 2019 introducerades ett nytt reformpaket med syfte att effektivisera det hårdbelastade rättssystemet, bland annat ett nytt lagförslag som ska reglera häktningstiden för olika brottskategorier. Lagen fastställer häktningstiden för icke-grova brott till ett halvår, ett år för grova brott samt 18 månader för terrorrelaterade brott. Den nya lagen begränsar terrormisstänkta möjligheter att överklaga häktningsbeslutet.⁶⁷

Överträdelser av rättsprocessen har noterats sedan kupp-försöket. *US Department of State* (US-DOS) framhåller i sin MR-rapport för 2019 att advokater inte fått del av sina klients dossierer innan åtal väcks. Allt fler rättegångar, särskilt mål med kopplingar till den nationella säkerheten, sker bakom stängda dörrar, vissa via videolänk. Medias och internationella observatörers övervakning av rättegångarna har också inskränkts. Rapporten framhåller vidare brister i bevisföringen från åklagarsidan. Anonyma vittnen och hemlig bevisning som inte kommunicerats med vare sig försvarsadvokaten eller den åtalade i målet förekommer.⁶⁸ Åklagarmyndighetens breda tolkning av antiterrorlagen är arbiträr och saknar förankring i lagens mening, enligt MR-källor som USDOS konsulterat.⁶⁹ Europa rådets Kommissionär Dunja Mijatovic hänför den breda tolkningen av lagen till bland annat Turkiets återkommande problem med strafffrihet och bristfälliga utredningar av MR-brott som begåtts av tjänstemän inom säkerhetssektorn.⁷⁰ Brist på objektiva indicier och avsaknad av bindande eller relevant bevisning, från åklagarhåll, är i det närmaste symptomatisk i hanteringen av brottmål, och särskilt vid terrorrelaterade brott, rapporterar kommissionären.⁷¹

2.2 Åtal mot personer med kopplingar till kupp-försöket

Human Rights Watch (HRW) årsrapport för 2019 omnämner att närmare 69 259 personer står åtalade för terrorrelaterade brott. Det pågår utredningar gällande 155 560 personer som är

02-19, <https://rm.coe.int/report-on-the-visit-to-turkey-by-dunja-mijatovic-council-of-europe-com/168099823e> (Hämtad 2020-04-17), paragraf 19

⁶⁵ Ibid., paragraf 23

⁶⁶ *New York Times* (The), *Erdogan's purges leave Turkey's justice system reeling*, 2019-06-21, <https://www.nytimes.com/2019/06/21/world/asia/erdogan-turkey-courts-judiciary-justice.html> (Hämtad 2020-04-15)

⁶⁷ US Department of State, *Turkey 2019 Human Rights Report*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/03/TURKEY-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf>, s. 13 (Hämtad 2020-04-16)

⁶⁸ Ibid., s. 14–15

⁶⁹ Ibid., s. 16

⁷⁰ Council of Europe, 2020-02-19, paragraf 38

⁷¹ Ibid., paragraf 45–47

misstänkta för kopplingar till den av staten terrorstämplade Gülenrörelsen, varav 29 487 uppges vara häktade eller åtalade. Därtill rapporterar HRW att 8 500 journalister och politiker häktats eller åtalats på terrorgrunder samt för kopplingar till PKK.⁷²

Massrättegångar fortsatte att rapporteras in under 2019. I februari 2019 rapporterade NYT om pågående massrättegångar, där 100 till 200 personer åtalades samtidigt. Rättegångsförfarandet, oftast med förbestämd utgång, bär liknelser till massbesträffning, enligt NYT. Ett spänt och stojigt klimat i rättsalen var inte heller ovanligt, där åtalade möttes med ringaktande kommentarer från både domare och åhörare. Anhöriga och familjemedlemmar till de åtalade vågade inte närvara vid förhandlingarna i rädsla för repressalier från åhörare, som oftast var regeringsanhängare.⁷³

Enligt turkiska dagstidningen *Sabah Daily* har domstolarna hittills avkunnat domar i 271 mål (av 289 totalt) med kopplingar till kuppförsöket 2016. Ytterligare 18 mål förväntas påbörjas under 2020. Av de totalt 3 879 personer som hittills åtalats har 2 335 dömts till livstids fängelse och 1 544 till fängelsestraff mellan ett till tjugo år.⁷⁴

Åtalade och ombud har beskyllt myndigheterna för övergrepp, tortyr och falska anklagelser alternativt falsk bevisföring.⁷⁵

Domstolarna fortsätter att utdöma oproportionerliga straff, som flerdigga livstidsstraff. I juni 2019 dömde en domstol i Ankara 224 personer, åtalade för kopplingar till kuppförsöket. Rättegången som påbörjades 2017, beskrivs som en av de största massrättegångarna med kopplingar till kuppförsöket 2016. Den omfattade högt uppsatta profiler, bland annat flygvapenchefen Akin Öztürk.⁷⁶ Sjutton av de åtalade som var högrankade officerare dömdes till flerdigga livstidsstraff för omstörtande verksamhet mot regeringen och parlamentet.⁷⁷

I juli månad i år väntas rättegången mot elva MR-aktivister som greps 2017. En av de åtalade är Turkiets f.d. ordförande för *Amnesty International* (AI), Taner Kilic, som anklagas för medlemskap i Gülenrörelsen. De övriga tio åtalade anklagas för samarbete med terrororganisationer.⁷⁸ De tio greps på ett hotell i Büyükdere i Istanbul för att ha deltagit i en workshop om digital

⁷² Human Rights Watch (HRW), *Turkey, events of 2019*, datum saknas, <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/turkey> (Hämtad 2020-04-06)

⁷³ New York Times (The), *Turkey's mass trials deepen wounds left by attempted coup*, 2019-02-12, <https://www.nytimes.com/2019/02/12/world/asia/turkey-mass-trials-coup.html> (Hämtad 2020-04-20)

⁷⁴ Ahval, *Eighteen Turkish coup trials rumble on into 2020*, 2020-01-02, <https://ahvalnews.com/gulen-movement/eighteen-turkish-coup-trials-rumble-2020> (Hämtad 2020-04-20)

⁷⁵ New York Times (The), 2019-02-12

⁷⁶ Sabah Daily, *FETÖ's 2016 cup bid: Trial closes chapter in history of coups*, 2019-06-21, <https://www.dailysabah.com/investigations/2019/06/21/fetos-2016-coup-bid-trial-closes-chapter-in-history-of-coups> (Hämtad 2020-04-20)

⁷⁷ DW, *Turkish courts sentences hundreds of coup 'ringleaders'*, 2019-06-10, <https://www.dw.com/en/turkish-court-sentences-hundreds-of-coup-ringleaders/a-49274036> (Hämtad 2020-04-20)

⁷⁸ Al-Araby, *Activists to make final statements before Turkish terror trial*, 2020-02-19, <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/2/19/activists-to-make-final-statements-before-turkish-terror-trial> (Hämtad 2020-04-20)

säkerhet. Åklagarmyndigheten i Izmir har nu begärt att rättegången mot Kilic överförs till Istanbul och att målet sammanförs med de övriga aktivisterna, efter påstående om att Kilic anordnat mötet i Büyükaya, trots att han vid tillfället redan satt frihetsberövad.⁷⁹

I februari 2020 frikändes nio aktivister för protesterna i Geziparken i Istanbul.⁸⁰ Bland dem frikända är affärsmannen Osman Kavala. Kavala greps på nytt kort efter frigivningen för inblandning i kuppförsöket 2016. Fallet som haft stor medial bevakning sände chockvågor världen över.⁸¹

Ett lika uppmärksammat fall rör författaren Ahmet Altan. Altan dömdes till tre livstidsstraff 2018 tillsammans med brodern journalisten Mehmet Altan och journalisten Nazli Ilıcak, för regeringsomstörtande verksamhet. Rättegången togs upp på nytt i fallet Ahmet Altan och Nazli Ilıcak och i november 2019 beslutade domstolen att de åtalade skulle sättas på fri fot för att de suttit av sin tid.⁸² Altan greps på nytt en vecka efter frigivningen, denna gång för kopplingar till Gülenrörelsen.⁸³

2.3 Tillslag och razzior mot terroristmisstänkta

Trenden av landsomfattande tillslag under 2018 mot misstänkta Gülenanhängare, som tidigare rapporterats i Lifos lägesbild för Turkiet,⁸⁴ ser ut att fortsätta. I februari 2019 gjorde myndigheterna tillslag i 75 städer runt om i landet efter att 1 112 arresteringsorder utfärdats mot personer med påstådda kopplingar till Gülenrörelsen. Polisen grep 641 personer i operationerna.⁸⁵ Liknande tillslag genomfördes i maj 2019, i 43 av landets provinser, efter att Ankaras åklagarmyndighet skickat ut 249 arresteringsorder mot anställda inom utrikesministeriet. Arresteringsorden avsåg dels misstänkta Gülenanhängare och dels anställda som anklagats för fusk under ministeriets inträdesprov.⁸⁶ I oktober rapporterade turkiska nyhetsbyrån Anadolu

⁷⁹ Amnesty International, *Countdown to justice in Turkey*, 2020-02-04, <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2020/02/turkey-istanbul-human-rights-activists-justice/> (Hämtad 2020-04-20)

⁸⁰ Demonstrationerna i Geziparken 2013 var initialt riktade mot ett galleribygge i en av Istanbuls parker, men utvecklades till breda protester mot regeringen. Demonstrationerna resulterade i hundratals gripanden. Åtal väcktes mot bl.a. femton personer för att ha organiserat och finansierat protesterna. Bland de åtalade var finansmannen och filantropen Osman Kavala. Se HRW, *Turkey: Baseless charges over landmark 2013*, 2020-03-26, <https://www.hrw.org/news/2019/03/25/turkey-baseless-charges-over-landmark-2013-protests> (Hämtad 2020-04-20)

⁸¹ Guardian (The), *Turkey re-arrests Gezi park activist hours after acquittal on terror charges*, 2020-02-18, <https://www.theguardian.com/world/2020/feb/18/turkey-acquits-nine-activists-held-over-2013-gezi-park-protests> (Hämtad 2020-05-10)

⁸² Guardian (The), *Jailed Turkish author Ahmet Altan freed after three years*, 2019-11-06, <https://www.theguardian.com/books/2019/nov/06/jailed-turkish-author-ahmet-altan-freed-after-three-years> (Hämtad 2020-05-06)

⁸³ Guardian (The), *Outrage after Turkish journalist re-arrested a week after release*, 2020-11-12, <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/12/outrage-after-turkish-journalist-re-arrested-a-week-after-his-release> (Hämtad 2020-05-05)

⁸⁴ Se Lifos, 2019-01-28, s. 13, avsnitt 4.1

⁸⁵ CNN, *Turkey orders detention of more than 1,100 people linked to failed 2016 coup*, 2019-02-12, <https://edition.cnn.com/2019/02/12/europe/turkey-detention-2016-failed-coup-intl/index.html> (Hämtad 2020-04-20)

⁸⁶ Ahval, *Turkey issues 249 arrest warrants for foreign ministry exam cheating*, 2019-05-20, <https://ahval-news.com/turkey-arrests/turkey-issues-249-arrest-warrants-foreign-ministry-exam-cheating> (Hämtad 2020-04-20)

Agency om fyra gripanden på olika orter av personer misstänkta för kopplingar till Gülenrörelsen.⁸⁷

Trenden håller i sig i 2020. I februari skickade Istanbuls åklagarmyndighet ut 28 arresteringsorder. Fjorton militärer och poliser greps, samtliga för kopplingar till Gülenrörelsen. De gripna misstänks för att ha använt ByLock-appen,⁸⁸ som uppges ha använts av Gülenrörelsen i samband med planeringen av kuppförsoket.⁸⁹ Samma månad beordrade åklagarmyndigheten gripandet av 467 personer, i 67 provinser, med kopplingar till Gülenrörelsen, men också poliser misstänkta för oegentligheter i samband med befordringsprov.⁹⁰ *Asharq Al-Awsat* som rapporterade om samma händelse uppgav att arresteringsordern omfattade totalt 700 personer, inklusive militärer (101 officerare) och anställda inom justitieministeriet.⁹¹

Liknande tillslag har utförts mot personer misstänkta för kopplingar till PKK och Islamiska Staten (IS). Tillslagen mot IS-misstänkta avser både turkiska och utländska medborgare. För mer information om myndigheternas tillslag, se den månatliga rapporteringen från *International Crisis Group* (ICG) om säkerhetsläget i Turkiet – *Tracking Conflict worldwide* – som huvudsakligen fokuserar på läget i sydöstra Turkiet och den turkiska truppnrvaron i norra Syrien.⁹² I augusti 2019 rapporterade *AlJazeera* om ett polistillslag på flera orter i sydöstra Turkiet (Diyarbakir, Mardin och Van) mot 418 misstänkta för påstådda kopplingar till PKK.⁹³ I december 2019 rapporterade *Deutsch Welle* (DW) om landsomfattande razzior mot misstänkta IS-anhängare som resulterade i 124 gripanden, varav 33 var utländska medborgare från Irak, Syrien och Marocko.⁹⁴

2.4 Övergrepp och tortyr av internerade personer

HRW redovisar i sin årsrapport för 2019 om fortsatta övergrepp och tortyr i polisförvar och fängelser. Rapporten framhåller några grupper som särskilt utsatta: kurder, vänsteraktivister och misstänkta anhängare till Gülenrörelsen. Europeiska kommittén mot tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (*European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, CPT*) har besökt förvar i Turkiet vid två

⁸⁷ Andolu Agency (AA), *Turkey: 4 FETO terror suspects arrested nationwide*, 2019-10-21, <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkey-4-feto-terror-suspects-arrested-nationwide/1621069> (Hämtad 2020-04-20)

⁸⁸ AA, *Turkish police arrest 14 FETO suspects*, 2020-02-11, <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkish-police-arrest-14-feto-terror-suspects/1730489> (Hämtas 2020-04-20)

⁸⁹ se Lifos, 2019-01-28, avsnitt 6.4

⁹⁰ Ahval, *Turkey seeks arrest of 467 people for links to Gülen movement*, 2020-02-18, <https://ahval-news.com/gulen-movement/turkey-seeks-arrest-467-people-links-gulen-movement> (Hämtad 2020-04-20)

⁹¹ Asharq Al-Awsat, *Turkey ramps up Gulen crackdown with nearly 700 arrests*, 2020-02-18, <https://aawsat.com/english/home/article/2137101/turkey-ramps-gulen-crackdown-nearly-700-arrests> (Hämtad 2020-04-22)

⁹² ICG, *Tracking Conflict worldwide*, datum saknas, https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/print?page=1&location%5B0%5D=58&date_ran=&t=CrisisWatch+Database+Filter (Hämtad 2020-04-22)

⁹³ AlJazeera, *Turkey removes pro-Kurdish mayors, arrests more than 400*, 2019-08-19, <https://www.aljazeera.com/news/2019/08/turkey-removes-pro-kurdish-mayors-arrests-400-190819090927327.html> (Hämtad 2020-04-22)

⁹⁴ DW, *Turkey arrests scores of suspected 'Islamic State' members*, 2019-12-30, <https://www.dw.com/en/turkey-arrests-scores-of-suspected-islamic-state-members/a-51831419> (Hämtad 2020-04-22)

tillfällen sedan kuppförsöket, senaste besöket var i maj 2019. Turkiska regeringen har dock nekat kommittén tillstånd att publicera rapporterna.⁹⁵

USDOS redogör i sin MR-rapport om Turkiet för 2019 om överträdelser begångna av medlemmar inom säkerhetssektorn (poliser, militärer, underrättelsetjänsten m.m.), trots att det strider mot konstitutionen som förbjuder tortyr och annan omänsklig behandling. I maj 2019 anklagade Ankaras advokatsamfund myndigheterna för övergrepp mot närmare 100 påstådda Gülenanhängare, bland offren är tidigare tjänstemän inom utrikesministeriet, som utsatts för hotelser och misshandel i polisförvar.⁹⁶ MR-organisationer som USDOS refererar till framhöll att polisövergrepp är vanligt förekommande i delar av sydöstra Turkiet.⁹⁷

Turkiets förbund för mänskliga rättigheter – *Insan Haklari Demegi* (IHD) - uppgav att man t.o.m. november 2019 mottagit 840 anmälningar, varav 422 anmälningar om påstådd tortyr och annan kränkande behandling. IHD tillade att 65 anmälningar inkommit från landets östra och sydöstra regioner under första halvåret 2019. IHD uppgav vidare att många offer drar sig för att anmäla överträdelserna i rädsla för repressalier eller stigmatisering.⁹⁸ I maj 2019 rapporterade Sanliurfas advokatsamfund om 54 personer, inklusive kvinnor och barn, som utsatts för tortyr i förvar efter att en polisman dödats i staden.⁹⁹ USDOS framhåller att åklagarmyndighetens bristfälliga utredningar av tortyr och avsaknaden av ett regelverk, göder ett klimat av straffrihet och godtycklighet som omhuldar förövarna inom säkerhetssektorn.¹⁰⁰

2.5 Förhållandena i landets fängelser

Situationen i de turkiska fängelserna är oroande. Enligt turkiska justitieministeriet har landets 368 fängelser en beläggningskapacitet för 235 431 fångar. I november 2019 var antalet internerade uppemot 286 000. Landets två säkerhetsfängelser som har sammanlagt 450 platser, hyser idag omkring 1 600 internerade, 800 på varje anstalt.¹⁰¹

Överbeläggningen och dess konsekvenser utgör en av de största utmaningarna som landets fängelser står inför. Personer som väntar på rättegång sitter internerade med dömda fångar. Ett särskilt problem är interneringen av minderåriga och kvinnor, där platsbristen på anstalter avsedda för kvinnor och minderåriga har föranlett myndigheterna att upprätta separata avdelningar på andra anstalter. Barn till kvinnliga fångar sitter också internerade med sina mödrar. IHD uppskattade antalet inlåsta barn till cirka 780 i december 2019.¹⁰²

Förhållandena på fängelserna präglas i övrigt av bristfällig tillgång till vatten, värme, ventilation, belysning och mat. Tillgång till sjukvård är mycket begränsad och bristen på sjukvårdspersonal särskilt påtaglig. Antalet vårdanställda fördelade över landets cirka 286 000 fångar är drygt 1 300, inklusive 8 läkare, 65 tandläkare och 805 psykologer.¹⁰³

⁹⁵ HRW, datum saknas

⁹⁶ USDOS, 2020-03-11, s. 5

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ Ibid., s. 6

⁹⁹ Ibid., s. 7

¹⁰⁰ HRW, datum saknas

¹⁰¹ HRW, *Turkey: COVID-19 puts sick prisoners at grave risk*, 2020-04-03, <https://www.hrw.org/news/2020/04/03/turkey-covid-19-puts-sick-prisoners-grave-risk> (Hämtad 2020-04-23)

¹⁰² USDOS, 2020-03-11, s. 7–8

¹⁰³ Ibid., s. 8

Läkare drar sig för att skriva uttalanden där tortyr förekommit i rädsla för repressalier, vilket försvårar för offren att processa anmälningarna, enligt rapporter som USDOS hänvisar till i sin årsrapport av MR-läget i landet 2019. USDOS talar om brist på transparens i samband med anmälningarna, särskilt när det gäller tillgång till utredningar och dokumentation.¹⁰⁴

Antalet internerade i isolering har ökat efter kuppförsöket.¹⁰⁵ Enligt nyhetssajten DW finns det inofficiella siffror som talar om cirka 3 000 internerade i isoleringsceller runt om i landets fängelser.¹⁰⁶ Förhållandena för de isolerade beskrivs som svåra, där personer har fått sitta isolerade i långa perioder. Hundratals uppges ha suttit isolerade i uppemot 26 månader. Det finns även uppgifter om internerade som begått självmord på grund av förhållandena.¹⁰⁷ Den turkiska nyhetssajten *International Press Agency* (IPA) rapporterar om myndigheternas godtyckliga isoleringsförfaranden, vilket oftast drabbar personer med kopplingar till Gülenrörelsen och andra terrorstämplade organisationer. IPA omnämner ett fall där en åtalad lärare dött i isolering i väntan på rättegång. Ett annat fall rör en person som dömdes till 12 års fängelse för samröre med Gülenrörelsen och som avled efter att ha suttit i 14 månader i isoleringscell i Corum.¹⁰⁸

Covid-19-pandemin har förvärrat hälsosituationen i fängelserna. Överbeläggningen och den ökade smittorisken riskerar att pressa den redan hårt ansatta sjukvården inom fängelserna. Detta gäller särskilt internerade som lider av kroniska sjukdomar, som cancer, hjärt- och kärlsjukdomar och diabetes, samt andra högriskgrupper med nedsatt immunitet.¹⁰⁹ Parlamentets nya lagförslag om frigivning av fångar från landets fängelser, i syfte att minska pandemismittan (se 2.5), omfattar inte personer som dömts eller åtalats för terrorrelaterade brott. Bland dem finns personer som kan komma att behöva livsuppehållande vård om de insjuknar i covid-19.¹¹⁰

2.6 Övervakning och överföring av misstänkta bosatta i utlandet

Det finns ingen detaljerad information om myndigheternas behandling av personer som återvänder eller som utlämnats till turkiska myndigheter från utlandet. Annan tillgänglig information pekar dock ut att det pågår övervakning och inhämtning från turkiska undermåttelsemyndigheter mot turkiska medborgare bosatta i utlandet.

Inhämtade uppgifter visar att Turkiet aktivt medverkat till att överföra turkiska medborgare som är av intresse för myndigheterna, tillbaka till Turkiet. I april 2018 rapporterade NYT att Turkiets vice inrikesminister i en tv-intervju tillkännagivit att turkiska underrättelsetjänsten,

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Ahval, *Turkey keeping thousands of prisoners in solitary confinement-Deutsche Welle*, 2019-05-08, <https://ahvalnews.com/isolation/turkey-keeping-thousands-prisoners-solitary-confinement-deutsche-welle> (Hämtad 2020-02-24)

¹⁰⁶ DW, *Turkey holds thousands in solitary in Erdogan's prisons*, 2019-07-05, <https://www.dw.com/en/turkey-holds-thousands-in-solitary-in-erdogans-prisons/a-48640213> (Hämtad 2020-04-23)

¹⁰⁷ Ahval, 2019-05-08

¹⁰⁸ International Press Agency (ipa), *At least 3,000 people in solitary confinement in Turkey's jails: observer*, 2019-05-10, <https://ipa.news/2019/05/10/at-least-3000-people-in-solitary-confinement-in-turkey-jails-observer/> (Hämtad 2020-04-23)

¹⁰⁹ HRW, 2020-04-03

¹¹⁰ Ibid.

MIT, omhändertagit 80 turkiska medborgare i 18 länder för kopplingar till Gülenrörelsen. Gripandena uppges ha ägt rum i bland annat Bulgarien, Malaysia och Kosovo. Andra obekräftade uppgifter rapporterar om gripanden i Afghanistan, Pakistan och Sudan, enligt NYT. Underrättelsetjänsten MIT uppges ha chartrat ett privatplan för att överföra sex av de gripna till Turkiet. Kosovos premiärminister som fördömde gripandena uppgav att operationen genomförts utan hans vetskap. Landets inrikesminister och chefen för säkerhetstjänsten avskedades till följd av händelsen.¹¹¹

I april i år rapporterade nyhetssajten Ahval att MIT bedrivit underrättelseverksamhet i Grekland mot regimkritiker, främst Gülenanhängare.¹¹² Hemlig dokumentation, som avslöjats av mediasajten Nordic Monitor, uppdagar att MIT bedriver underrättelseverksamhet inom turkiska flyktingläger i Grekland. Artikeln omnämner att MIT även inhämtat underrättelser om turkiska medborgare i andra NATO-länder. Information som MIT undanröjt har senare delats med andra turkiska myndigheter. Nordic Monitor uppger att underrättelserna har använts av åklagarmyndigheten i upprättandet av förundersökningar mot Gülenanhängare i utlandet. En person som nämnts i artikeln är den Danmarkbaserade journalisten Hassan Cücük som till följd av avslöjandet fick föras i säkerhet av danska säkerhetstjänsten 2017.¹¹³

I april i år rapporterade Sveriges radio att en man som fått avslag på sin asylansökan i Sverige avvisats till Turkiet. Mannen som tidigare varit ungdomsledare inom PKK är dömd i Turkiet till 15 års fängelse.¹¹⁴

3 Situationen i sydöstra Turkiet

Säkerhetsläget i östra och sydöstra Turkiet har förbättrats något, men är fortsatt spänt. ICG:s månatliga rapportering om säkerhetsläget i Turkiet talar om fortsatta militära offensiver, om än i reducerad skala. Offensiverna riktas mot PKK-mål på landsbygden i landets sydöstra och östra delar, bland annat nämns Hakkari, Sirnak, Van, Batman och Mardin, men även mål vid Svarta havet och gränsen till Iran i öst. Vidare fortsätter turkisk militär flygbomba PKK-mål i norra Irak, som Harkuk och Haftanin (Dokuk-provinsen).¹¹⁵ I september 2019 dödades sju civila och tio skadades i en bilbombsattack i Kulp (Diyarbakir-provinsen). Attacken gav upphov till en större säkerhetsoperation mot PKK-mål i området. Arresteringsorder utfärdades mot fyra personer i samband med utredningen av attacken, bland annat distriktsordföranden för det

¹¹¹ New York Times (The), *Turkish secret agents, seized 80 people in 18 countries, official says*, 2018-04-05, <https://www.nytimes.com/2018/04/05/world/europe/turkey-coup-arrests-extraditions.html> (Hämtad 2020-05-29)

¹¹² Ahval, *Turkey spied on critics at Greek refugee camps - report*, 2020-04-20, <https://ahval-news.com/gulen-movement/turkey-spied-critics-greek-refugee-camps-report> (Hämtad 2020-05-29)

¹¹³ Nordic Monitor, *Turkish intelligence operations in Greece exposed in secret*, 2020-02-20, <https://www.nordicmonitor.com/2020/04/turkish-intelligence-operations-targeting-critics-in-greece-exposed-in-secret-documents/> (Hämtad 2020-05-29)

¹¹⁴ Sveriges Radio (SR), *PKK-medlem avvisad från Sverige till Turkiet*, 2020-04-23, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7459163> (Hämtad 2020-04-05)

¹¹⁵ ICG, datum saknas

pro-kurdiska partiet *Halkların Demokratik Partisi* (HDP).¹¹⁶ En liknande incident rapporterades på vägen mellan Kulp och Hazro i Diyarbakir i april i år. Fem civila uppges ha dödats vid attacken, vilket föranledde ett omfattande säkerhetspådrag i området.¹¹⁷

Den oberoende nyhets- och analyssajten *Bellingcat*, redogör i en [analys](#) för Turkiets nya säkerhetsstrategi i sydost efter att fredsavtalet mellan PKK och regeringen bröts 2015. Enligt analysen har myndigheterna sedan mitten av 2016 förstärkt den lokala säkerhetsapparaten i regionen. Detta är utpräglat för de regelmässiga militära ingreppen och kontraterroroperationerna mot PKK-mål, både i urbana centrum och på landsbygden. Förebyggande åtgärder har också satts in med syfte att strypa proviantflödet till PKK. Operationerna bygger på tätare samarbete mellan polis och försvar i området. Permanenta vägsräddningar, inklusive bevakningstorn, har upprättats vid utkanten till städerna och längs huvudleden. Därtill har ambulerande vägsräddningar satts upp på landsbygden där lejonparten av säkerhetsincidenterna fortsätter att äga rum. Myndigheterna har också återinfört och utökat antalet lokala byvakter. Enligt analysen finns över 52 000 byvakter och närmare 20 000 volontärer utplacerade vid säkerhetsposter runt om i sydöstra Turkiet. Rekryteringen består i huvudsak av unga män, men även kvinnor.¹¹⁸

Regeringen fortsätter att undergräva den lokala maktstrukturen i regionen och därmed öka antipatin mot centralmakten i Ankara. Flera folkvalda borgmästare och kommunala företrädare har avskedats och gripits för kopplingar till terrororganisationer. HRW uppges att regeringen tagit över 94 HDP-styrda kommuner sedan man infört ändringar i kommunallagen efter kuppförsoket, vilket har resulterat i avlägsnandet av folkvalda borgmästare och kommunföreträdare.¹¹⁹

I november 2019 rapporterade *Reuters* att 20 nyttillträdde borgmästare avskedats från sina poster efter lokalvalen i mars 2019.¹²⁰ HRW räknar antalet avskedade borgmästare till 32. Enligt organisationen ska samtliga poster blivit substituerade av regeringsvalda guvernörer.¹²¹

I februari i år rapporterade HRW om 23 borgmästare som för närvarande sitter häktade i avvaktan på rättegång, samtliga för kopplingar till terrororganisationer. HRW noterade även en ökning i antalet avskedanden och arresteringar av HDP-valda borgmästare sedan Turkiets militära intervention inleddes i norra Syrien i oktober 2019.¹²²

¹¹⁶ Daily Sabah, *7 civilians killed, 10 wounded as PKK-planted bomb hits pick-up-truck in SE Turkey*, 2019-09-12, <https://www.dailysabah.com/turkey/2019/09/12/7-civilians-killed-10-wounded-as-pkk-planted-bomb-hits-pick-up-truck-in-se-turkey> (Hämtad 2020-04-24)

¹¹⁷ Daily Sabah, *PKK roadside bomb kills 5 civilians in southeast Turkey's Diyarbakir*, 2020-04-08, <https://www.dailysabah.com/politics/war-on-terror/pkk-roadside-bomb-kills-5-civilians-in-southeast-turkeys-diyarbakir> (Hämtad 2020-04-24)

¹¹⁸ Bellingcat, *Roadblocks in Turkey's new southeast strategy: an analysis*, 2019-07-03, <https://www.bellingcat.com/news/mena/2019/07/03/roadblocks-in-turkeys-new-southeast-strategy-an-analysis/> (Hämtad 2020-04-26)

¹¹⁹ HRW, *Turkey: Kurdish mayors' removal violates voters' rights*, 2020-02-07, <https://www.hrw.org/news/2020/02/07/turkey-kurdish-mayors-removal-violates-voters-rights> (Hämtad 2020-04-26)

¹²⁰ Reuters, *Turkey removes four more Kurdish mayors over alleged terror links*, 2019-11-13, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-kurds/turkey-removes-four-more-kurdish-mayors-over-alleged-terror-links-idUSKBN1XN0U2> (Hämtad 2020-04-26)

¹²¹ HRW, 2020-02-07

¹²² Ibid.

Protester mot den växande repressionen har också rapporterats. I november 2018 inledde den fängslade parlamentsledamoten för HDP, Leyla Guven, en hungerstrejk i protest mot den fortsatta isoleringen av PKK-ledaren Abdulla Öcalan¹²³, som suttit fängslad på ön Imrali i drygt 20 år.¹²⁴ Guvens agerande triggade igång en våg av hungerstrejker,¹²⁵ omfattande cirka 3 000 fångar, som spred sig till 94 fängelser runt om i landet.¹²⁶ Hungerstrejkerna avbröts efter 200 dagar,¹²⁷ då myndigheterna i maj 2019 tog beslutet att bryta isoleringen och bevilja Öcalans advokater tillstånd att besöka honom i fängelset. Enligt uppgifter som bland annat publicerats i Al-Monitor ska hungerstrejkerna ha upphört efter vädjan från Öcalan.¹²⁸

Avsättningen av borgmästarna i sydost har gett upphov till protester runt om i regionen. I augusti 2019 bröt protester ut efter att tre borgmästare avskedats. I Mardin och Diyarbakir använde polisen tårgas för att skingra folkmassan som drabbat samman med polisen.¹²⁹ Liknande protester genomfördes i samband med avsättningen av borgmästarna i februari 2020.¹³⁰

4 Situationen för religiösa minoriteter

När den turkiska republiken grundades 1923 avskaffades det osmanska kalifatet, som tidigare hade sett sig som ledare för sunnimuslimerna. Religiösa skolor stängdes, sharialagen ersattes av ett västerländskt inspirerat rättssystem och kvinnor förbjöds att bära slöja. Sekulärism har sedan dess varit en av republikens grundpelare. Staten äger alla moskéer och imamer är statsanställda tjänstemän. Direktoratet för religiösa angelägenheter (*Diyanet*) godkänner moskéernas fredagspredikan. Endast sunniislams *hanafitiska* rättstradition får erhålla statligt stöd. Kristna samfund får inte tillstånd att bygga kyrkor på mark de själva äger. Utbildning av präster är inte heller tillåtet i Turkiet.¹³¹

De sekulära värdegrunder som länge präglat skolsystemet har urholkats sedan AKP kom till makten. Utbildningssystemet har gradvis islamiserats, där t.ex. begrepp som jihadism och martyrskap fått större utrymme i undervisningen.¹³²

¹²³ Al-Monitor, *Hunger strike by Kurdish inmates spreads across Turkish prisons*, 2019-01-08, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/01/turkey-hunger-strike-by-kurdish-inmates-spread-across.html> (Hämtad 2020-04-27)

¹²⁴ Al-Monitor, *Why did Turkey allow jailed Kurdish leader to meet lawyers after long pause*, 2019-05-06, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/05/ocalan-calls-calm-sdf-turkey.html> (Hämtad 2020-04-24)

¹²⁵ Al-Monitor, 2019-01-08

¹²⁶ Al-Monitor, 2019-05-06

¹²⁷ Reuters, *Kurdish MPs, prisoners end hunger strike in Turkey*, 2019-05-26, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-kurds/kurdish-mps-prisoners-end-hunger-strike-in-turkey-idUSKCN1SW08H> (Hämtad 2020-04-27)

¹²⁸ Al-Monitor, 2019-05-07

¹²⁹ Ahval, *Protests continue in Turkey's southeast against dismissed Kurdish mayors*, 2019-08-26, <https://ahvalnews.com/dismissed-kurdish-mayors/protests-continue-turkeys-southeast-against-dismissed-kurdish-mayors> (Hämtad 2020-04-27)

¹³⁰ HRW, 2020-02-07

¹³¹ Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden, Turkiet: Religion*, datum saknas, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/turkiet/religion/> (Hämtad 2020-04-29)

¹³² Ibid.

Freedom House uppger i sin årsrapport över läget i världen 2019 att antalet religiösa skolor som främjar den sunnitiska rättsläran har ökat sedan AKP kom till makten. Regeringen fortsätter att understödja islamisk undervisning i skolorna och man har numera infört obligatorisk religionsundervisning för muslimer. Icke-muslimer är undantagna och behöver således inte delta i undervisningen. Vidare har AKP lyft fram det religiösa direktoratets roll – Diyanat – för att stärka sin politiska bas i moskéerna runt om i landet, men även bland den turkiska diasporan i utlandet.¹³³

Freedom House framhåller att religiösa minoriteter överlag är underrepresenterade inom politiken. Ett fåtal finns representerade i parlamentet, särskilt inom oppositionspartierna, t.ex. socialdemokratiska CHP och det kurdiska HDP.¹³⁴

4.1 Icke-muslimska samfund

Färre än en procent av Turkiets befolkning bekänner sig idag till andra religioner än islam. Bland de religiösa minoriteterna finns kristna grupper (150 000 totalt)¹³⁵, såsom grekisk-ortodoxa och syrisk-ortodoxa (syrianer), liksom armenier och assyrier. En mindre grupp kristna omfattar protestanterna (6 000–7 000). Grupperna har kraftigt reducerats till små minoriteter som huvudsakligen bor i Istanbul.¹³⁶

Ett annat religiöst samfund är det judiska. Judarna som fördrevs från Spanien i slutet av 1400-talet tog sin tillflykt till Turkiet under osmanska riket. I likhet med de kristna minoritetsgrupperna har judarna också kraftigt reducerats i antal. Det finns cirka 20 000 judar kvar i landet. Nästan samtliga bor i Istanbul. En mindre grupp finns i Izmir. Andra icke-muslimska minoritetsgrupper är också yezidier och bahaier. Antalet yezidier har tidigare omfattat 60 000. Den övergripande majoriteten flydde undan konflikt och förföljelse i sydöstra Turkiet under 1980-talet. Det finns inga exakta siffror idag på antalet yezidier, men bedömare tror att det kan röra sig om några hundra.¹³⁷

Kristna har sedan republiken grundades hamnat i kläm under perioder när Turkiet varit i politisk dispyt med icke-muslimska länder, som t.ex. med Grekland över Cypernfrågan på 1960-talet. Incidenten resulterade i konfiskering av egendomar tillhörande icke-muslimska stiftelser. Situationen för kristna förbättrades något under 2000-talet, i samband med Turkiets ansökan om EU-medlemskap. Bland annat fick vissa samfund tillbaka tidigare konfiskerad egendom. Regeringen gjorde det lättare för samfund att ansöka om tillstånd att bygga nya kyrkor. De växande nationalpopulistiska drivkrafter som tillkom efter 2010, sporrade av Erdoganregeringens alltmer auktoritära hållning, har satt det kristna samfundet i ett negativt ljus, där kristna uppfattas som utländska kollaboratörer. I oktober 2016 greps den amerikanska prästen

¹³³ *Freedom House, Country report 2020, Turkey*, datum saknas, <https://freedomhouse.org/country/turkey/freedom-world/2020> (Hämtad 2020-04-29)

¹³⁴ *Ibid.*

¹³⁵ *Minority Rights Groups, Turkey: Minorities and indigenous groups*, uppdaterad juni 2018, <https://minorityrights.org/country/turkey/> (Hämtad 2020-04-29)

¹³⁶ *Ibid.*

¹³⁷ *Minority Rights Groups*, uppdaterad juni 2018

Andrew Brunson anklagad för förräderi. Brunson som bott i Turkiet i två decennier släpptes två år senare, efter amerikansk intervention.¹³⁸

Sedan kuppförsöket 2016 har misstänksamheten kring kristnas turkiska identitet vuxit och sporrat hatkampanjer via sociala medier och annan media. Regeringsvänliga medier anklagar kristna och judar för inblandning i kuppförsöket. Attacker mot kyrkor i Malatya och Trabzon rapporterades under natten till kuppförsöket, efter att imamer manat folk att kväsa kuppmakarna.¹³⁹

Landets judiska samfund har också drabbats av den växande intoleransen sedan AKP tog över makten. Henri J. Bakery, professor i internationella relationer vid universitetet i Leigh, har uttryckt oro över den växande antisemitismen i landet. Bakery, som växte upp i en sefardisk familj i Istanbul, har inte kunnat återvända till Turkiet efter kuppförsöket då han är under utredning för inblandning i kuppförsöket. President Erdogan har även uttalat sig nedsättande om den kände ungerske affärsmannen George Soro, där han anspelat på Soros judiska påbrå.¹⁴⁰

Isel Demirel, redaktör för den turkisk-judiska nyhetssajten *Avlaremoz*, noterade en uppgång i antisemitismen under 2019. Demirel påtalade att retoriken kom från olika segment i samhället, både inom regeringen och bland oppositionen.¹⁴¹

Covid-19-pandemin har gett upphov till flera antisemitiska uttalanden där judar anklagas för att ligga bakom spridningen av coronaviruset. Uttalandena som fått medial uppmärksamhet har sporrat fortsatta antisemitiska kommentarer via sociala medier, särskilt inom regeringsvänliga kretsar, konservativa religiösa grupper och sekulära vänstergrupper, rapporterar den turkiska nyhetssajten Ahval.¹⁴²

4.2 Aleviter

Aleviter utgör den största religiösa minoritetsgruppen i landet. Det råder delade meningar om antalet aleviter (mellan 10 till 40 procent av befolkningen¹⁴³). Företrädare för det alevitiska samfundet uppskattar antalet till mellan 20 och 25 miljoner.¹⁴⁴

¹³⁸ Conversation (The), *Christians have lived in Turkey for two millinnia-but their future is uncertain*, 2019-11-21, <https://theconversation.com/christians-have-lived-in-turkey-for-two-millennia-but-their-future-is-uncertain-127296> (Hämtad 2020-04-29)

¹³⁹ Middle East Forum, *Turkey turns on its Christians*, sommaren 2018, <https://www.meforum.org/7243/turkey-turns-on-its-christians> (Hämtad 2020-04-29)

¹⁴⁰ Jerusalem Post (The), *The dark night of antisemitism in Turkey*, 2019-10-23, <https://www.jpost.com/middle-east/the-dark-night-of-antisemitism-in-turkey-605601> (Hämtad 2020-04-29)

¹⁴¹ Ahval, *Turkey: The worst antisemitic incidents of 2019*, 2020-01-24, <https://ahvalnews.com/anti-semitism/turkey-worst-antisemitic-incidents-2019> (Hämtad 2020-04-24)

¹⁴² Ahval, *Anti-semitism is rising in Turkey as coronavirus spreads-academic*, 2020-03-18, <https://ahvalnews.com/anti-semitism/anti-semitism-rising-turkey-coronavirus-spreads-academic> (Hämtad 2020-04-29)

¹⁴³ Minority Rights Group, uppdaterad juni 2018; New York Times (The), *Turkey's Alevis, a Muslim minority, fear a policy of denying their existence*, 2017-06-22, <https://www.nytimes.com/2017/07/22/world/europe/alevi-minority-turkey-recep-tayyip-erdogan.html> (Hämtad 2020-04-30)

¹⁴⁴ Minority Rights Groups, uppdaterad juni 2018

Inledningsvis bör det dock noteras att det finns skillnader mellan *alawiter*, som bland annat finns i Syrien, och *aleviter* i Turkiet. Den alevitiska trosläran, till skillnad från alawitism som är en förgrening inom shiaislam, saknar kopplingar till någondera av islams huvudgrenar sunni och shia, framhåller direktören för Turkiets researchprogram vid *Washington Institute for Near East Policy*, Soner Cagaptay, i en artikel från 2012. Alevism har sitt ursprung i Turkiet och praktiseras av både kurder och turkar, men även på Balkan. Religionen är synkretisk och beskrivs som en blandning av islam och sufism, samtidigt som den visar aktning för andra trosbekännelser, som t.ex. kristendom och shamanism. Ceremonier utförs på turkiska och kvinnor och män deltar sida vid sida vid bönestunder.¹⁴⁵

Aleviter har varit föremål för diskriminering och förföljelse, både under det Ottomanska riket och i den turkiska republiken. Hundratal aleviter mördades under det sekteristiska våldet som bröt ut efter militärkuppen 1980, och därefter när dussintals mördades i samband med våldsamheterna som bröt på 1990-talet. Det sekteristiska våldet avtog under Erdogans tid vid makten. År 2007 talade Erdogan om att öppna diskussioner för att tillvarata aleviternas rättigheter. Många såg uttalandet som en politisk manöver för att bryta den monoetniska och monokulturella turkiska identiteten som präglat landet sedan republikens grundande.¹⁴⁶ Uttalanden till trots, har situationen för aleviter inte förbättrats något nämnvärt sedan Erdogan tog över makten. Våldet har visserligen upphört men staten vägrar att erkänna trossamfundet som en religiös minoritet.¹⁴⁷ Istället har man valt att underordna alevismen som en sekt inom islam.¹⁴⁸ Staten jämställer samfundet med en kulturförening.¹⁴⁹ Alevitiska samfundet har starkt tillbakavisat uttalandena. Samfundets förkunnare framhåller att alevism ska betraktas som ett avskilt trossamfund från islam.¹⁵⁰ Myndigheterna erkänner inte böneinrättningar – *Cemevis* – som officiella helgedomar. Samfundet får inte heller bidrag från staten för underhåll och bygganden av *Cemvis*.¹⁵¹ År 2014 erkände Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (*European Court of Human Rights*, ECHR) *Cemevis* som helgedom. Högsta domstolen i Turkiet godkände domen 2015 och detsamma gjorde högsta förvaltningsdomstolen 2018.¹⁵²

Nyhets sajten Ahval rapporterade i februari i år om fortsatt vandalisering av aleviters egendomar. Klotter med kors och hotelser uppges ha ritats på väggfasader, och fönster ska ha krossats till samfundsmedlemmarnas privata bostäder och samfundets inrättningar. Därtill har gravplatser skändats. Vandaliseringen uppges ha ägt rum på flera orter runt om i landet. År 2012 vandaliserades 150 bostäder på 32 orter i landet. I Izmir noterades 16 fall av vandalisering av

¹⁴⁵ Washington Institute for Near East Policy (The), *Are Syrian Alawites and Turkish Alevis the same?*, 2012-04-17, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/are-syrian-alawites-and-turkish-alevis-the-same> (Hämtad 2020-04-30)

¹⁴⁶ New York Times (The), 2017-06-22

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ Ahval, *Turkey: Alevi community exposed to physical, psychological violence*, 2020-02-08, <https://ahvalnews.com/religion/turkey-alevi-community-exposed-physical-psychological-violence> (Hämtad 2020-04-30)

¹⁴⁹ DW, *The Alevis' fight for recognition in Turkey*, 2020-01-26, <https://www.dw.com/en/the-alevis-fight-for-recognition-in-turkey/a-52154523> (Hämtad 2020-04-30)

¹⁵⁰ Ahval, 2020-02-08

¹⁵¹ New York Times (The), 2017-06-22

¹⁵² DW, 2020-01-26

bostäder samt skändning av 69 gravar mellan 2012 och 2019. Vidare uppges att 80 procent av de som greps under Gezipark-protesterna 2013, var aleviter.¹⁵³

I januari i år uppgav den tyska nyhetssajten DW att kommunfullmäktige i Izmir beslutade att likställa Cemevis som en helgedom. Beslutet klubbades igenom efter påtryckningar från oppositionspartiet CHP. Istanbuls borgmästare, även han medlem i CHP, försökte driva igenom ett liknande beslut men nekades av stadsrådet, som leds av företrädare för regeringspartiet AKP och partiets koalitionspartner, det nationalistiska *Miliyetçi Hareket Partisi* (MHP).¹⁵⁴

Detaljerad information om aleviters situation går även att finna i UK Home Office rapport från 2017: *Country Policy and Information Note, Turkey: Alevi*.¹⁵⁵

5 Militärtjänst

Militärtjänsten är obligatorisk i Turkiet för män, från det år man fyller 20 och fram till att man fyllt 41. Förpliktelser och krav gällande militärtjänstgöringen finns föreskriven i *militärtjänstlagen* från 1927.¹⁵⁶

Detaljer och föreskrifter beträffande militärtjänstgöringen, inklusive inkallelse, undantag från värnplikten, förhållandena och behandling av värnpliktiga samt desertering och vapenvägran, finns i UK Home Office rapport från 2018: *Country Policy and Information Note, Turkey: Military service*.¹⁵⁷

I juni 2019 antog parlamentet ett nytt lagförslag om att halvera tjänstgöringstiden, från tolv till sex månader, och att uppskov mot betalning (om totalt 30 000 turkisk lira = 47 000 svenska kronor) ska gälla permanent, förutsatt att man genomgår grundutbildning under en månad. Därtill föreskriver lagen även ändringar i regelverket gällande frivillig förlängning av värnplikten; personer som frivilligt ansöker om förlängning av tjänstetiden ska erhålla fast lön som inte underskrider minimumlönen om 2 000 lira (cirka 3 000 kronor). Tjänstgöringstiden för reservofficerare kvarstår som tidigare – tolv månader. Med lagförslaget hoppas regeringen professionalisera armén genom att satsa på yrkesmilitärer som är bättre utbildade och rustade vid mobilisering till kontraterroroperationer i högriskområden. Landet har sedan tidigare upphört med mobilisering av värnpliktiga till högriskområden.¹⁵⁸

¹⁵³ Ahval. 2020-02-08

¹⁵⁴ DW, 2020-01-26

¹⁵⁵ UK Home Office, *Country Policy and Information Note, Turkey: Alevi*, augusti 2017, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/635585/Turkey_-_Alevi_-_CPIN_-_v2.0__August_2017_.pdf (Hämtad 2020-05-01)

¹⁵⁶ Turkiet, *Turkey: Law No. 111 of 1927, Military Law*, datum saknas, <https://www.refworld.org/docid/3ae6b4d020.html> (Hämtad 2020-05-01)

¹⁵⁷ UK Home Office, *Country Policy and Information Note, Turkey: Military service*, september 2018, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/738856/Turkey_-_Military_service_-_CPIN_-_v2.0__September_2018_.pdf (Hämtad 2020-05-01)

¹⁵⁸ Daily Sabah, *Parliament adopts bill reducing conscription, making paid military service exemption permanent*, 2019-06-25, <https://www.dailysabah.com/turkey/2019/06/25/parliament-adopts-bill-reducing-conscription-making-paid-military-service-exemption-permanent> (Hämtad 2020-05-01)

Med anledning av covid-19 har regeringen beslutat att förlänga tjänstgöringstiden för värnpliktiga i tjänst med en månad, samtidigt som man i syfte att begränsa spridningen skjuter upp inställelsen för dem som skulle rycka in i samband med pandemiutbrottet.¹⁵⁹

6 Särskilda grupper

6.1 Statsanställda

Kuppförsöket resulterade i massavskedanden av anställda inom den offentliga sektorn, där över 150 000 personer har drabbats hittills. Störst antal avskedade rapporteras inom inrikesministeriet (44 357), följt av utbildningsministeriet (41 039), polisen (33 000), försvaret (23 113), sjukvård (7 299) och rättsväsendet (6 994).¹⁶⁰

Kapitlet behandlar situationen för rätts- och säkerhetssektorn och akademi samt möjligheten för avskedade statsanställda att återgå i tjänst.

6.1.1 Rättsväsendet

International Commission of Jurists (ICJ) uppger i sin senaste granskning av rättsväsendet i Turkiet att rättsinstitutionens oberoende har urholkats sedan kuppförsöket. Granskningen framhåller att trettio procent av domar- och åklagarkåren avskedats på terrorrelaterade grunder sedan kuppförsöket.¹⁶¹ *The Guardian* anger talet avskedade till 4 260, varav 634 har dömts för terrorism.¹⁶² Högsta administrativa rådet *Council of State*, överinstansen som granskar överklagandemålen för de avskedade, har hittills inte avkunnat en enda dom i dessa mål.¹⁶³ Omkring 500 tidigare företrädare för rättsväsendet sitter fortfarande frihetsberövade.¹⁶⁴ Bland de internerade är den prisbelönta domaren Murat Arslan som suttit fängslad sedan oktober 2016. Arslan dömdes till tio års fängelse anklagad för medlemskap i Gülenrörelsen och har ännu inte fått överklaga domen.¹⁶⁵

Rättssystemets kapacitet och integritet har undergrävts sedan tusentals erfarna och kompetenta domare och åklagare avskedats från sina poster. Därtill har den dömande makten, som

¹⁵⁹ Middle East Monitor (MEMO), *Turkey extends military service to contain covid -19 spread*, 2020-04-16, <https://www.middleeastmonitor.com/20200416-turkey-extends-military-service-to-contain-covid-19-spread/> (Hämtad 2020-05-03)

¹⁶⁰ Reuters, *How Turkey's courts turned on Erdogan's foes*, 2020-05-04, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/turkey-judges/> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁶¹ United Nations Human Rights Council, *International Commission of Jurists' Submission to the Universal Periodical Review of Turkey*, 2019-07-18, <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2019/07/Turkey-UPR-Advocacy-non-legal-submissions-2019-ENG.pdf> (Hämtad 2020-05-06), paragraf 3

¹⁶² Guardian (The), *UN urged to act over 'purge' of Turkey's lawyers by Erdogan*, 2019-07-18, <https://www.theguardian.com/world/2019/jul/18/un-urged-to-act-over-purge-of-turkeys-lawyers-by-erdogan> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁶³ United Nations Human Rights Council, 2019-07-18, paragraf 5, 7

¹⁶⁴ Guardian (The), 2018-07-18

¹⁶⁵ United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Turkey must ensure fair appeal for judge Murat Arslan after gross attack on judicial independence, says UN expert*, 2019-02-06, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24140&LangID=E> (Hämtad 2020-05-06)

tidigare i viss mån ansetts oberoende, omvandlats till ett politiskt instrument. Rättssäkerheten vid landets domstolar har påverkats negativt, vilket resulterat i långdragna och godtyckliga rättsprocesser, där domare bytts ut flera gånger under rättegången. Reuters omnämner ett mål mot två framstående kurdiska politiker där domaren byttes ut 16 gånger under rättegången. Rättsprocessen fick tas om från början vid varje domarskifte, som regelmässigt skedde utan förhandsmeddelande. Enligt källor som Reuters konsulterat är domarbytet ett vanligt förekommande fenomen. Domarna är oftast unga och oerfarna. Källorna som Reuters talade med drog slutsatsen att förfarandet var en effektiv styrmekanism för staten att rätta domarna i ledet och samtidigt bryta ner oppositionen.¹⁶⁶ I februari i år inledde högsta rådet för domare och åklagare (*Hakimler ve Savcılar Kurulu*, HSK) en utredning mot domarna i Gezipark-målet, efter att den åtalade och affärsmannen Osman Kavala frikändes (se avsnitt 2.2).¹⁶⁷

I mars i år bedömde Europadomstolen för mänskliga rättigheter (ECHR) att Turkiet gjort sig skyldig till brott mot Europakonventionen för mänskliga rättigheter i samband med gripandet av domaren Hakan Bas. Turkiet döms att betala 10 000 euro i kompensation.¹⁶⁸

6.1.2 Säkerhetssektorn

Säkerhetssektorns polis och militär prioriterades i samband med regeringens utrensningar av myndigheterna efter kuppförsöket. Den processen består, om än i mindre skala. Tillslag mot polisen fortsätter att rapporteras. I maj 2019 greps 46 före detta polismän som tidigare avskedats från sina tjänster för samröre med Gülenrörelsen.¹⁶⁹ I januari i år rapporterade *Daily Sabah* om gripandet av 40 avskedade polismän i ett landsomfattande tillslag mot misstänkta Gülenhängare.¹⁷⁰

I januari 2019 beordrade åklagarmyndigheten gripandet av 100 soldater för samverkan i ett Gülen nätverk, detta grundat på granskning av mobiltrafiken mellan samtliga misstänkta.¹⁷¹ I april samma år greps ytterligare 115 soldater och ett 40-tal officerare i ett nytt tillslag mot Gülenrörelsen.¹⁷² I januari i år greps ytterligare 12 soldater och ett flertal avskedade officerare. Gripandena kom efter att myndigheterna utfärdat arresteringsorder mot 20 tidigare anställda inom underrättelsetjänsten, som avskedats för kopplingar till Gülenrörelsen.¹⁷³

¹⁶⁶ Reuters, 2020-05-04

¹⁶⁷ DW, *Turkey investigates judges involved in Gezi Park trials acquittals*, 2020-02-19, <https://www.dw.com/en/turkey-investigates-judges-involved-in-gezi-park-trial-acquittals/a-52435248> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁶⁸ Ahval, *(In)justice for arrested judges of Turkey*, 2020-03-07, <https://ahvalnews.com/echr-turkey/injustice-arrested-judges-turkey> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁶⁹ PressTV, *Turkey detains 46 ex-policemen over affiliation to Gülen movement*, 2019-03-13, <https://www.presstv.com/Detail/2019/05/13/595849/Turkey-detains-46-ex-policemen-over-affiliation-to-Gulen-movement> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁷⁰ Daily Sabah, *40 arrested, 19 sentenced in operations and trials against FETÖ in Turkey*, 2020-01-24, <https://www.dailysabah.com/investigations/2020/01/24/40-arrested-19-sentenced-in-operations-and-trials-against-feto-in-turkey> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁷¹ PressTV, *Turkey orders detention of 100 soldiers over challenged Gülen links*, 2019-01-07, <https://www.presstv.com/Detail/2019/01/07/585126/Turkey-Anadolu-coup-attempt-Fethullah-Gulen> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁷² PressTV, *Turkey arrests 115 military personnel over ties to Gülen*, 2019-04-26, <https://www.presstv.com/Detail/2019/04/26/594433/Turkey-115-soldiers-Gulen-links> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁷³ Duvar, *Turkish authorities launch new wave of arrests against Gülenists*, 2020-01-07, <https://www.duvarenglish.com/domestic/2020/01/07/arrest-warrants-out-for-20-mit-employees-for-gulen-affiliation/> (Hämtad 2020-05-06)

6.1.3 Akademiker

Regeringen fortsätter att övervaka akademiska institutioner. 273 institutioner/departement på 78 statliga universitet står tomma sedan massutrensningarna 2016–2018, som resulterade i över 7 000 avskedanden. Andra akademiska lärosäten saknar kvalificerad personal för att leda undervisningen, vilket haft negativa följder för kvalitén på undervisningen. Akademiker vittnar om myndighetsövervakning och censur av deras arbete. Andra har valt självcensur.¹⁷⁴ Av de som flytt landet har vissa valt att hålla tyst, i rädsla för repressalier mot anhöriga och kollegor kvar i Turkiet. De som inte lyckats ta sig ut har fått sina pass indragna. De har förlorat sina jobb och har fått söka andra försörjningsmöjligheter, som t.ex. bloggare, konsulter och ekoodlare. Situationen är särskilt märkbar i kurdiskdominerade delar av landet, där kurdiska organisationer och institutioner har stängts ner.¹⁷⁵

Gruppen *Academics for Peace* bildades av 2 000 akademiker vid 90 universitet runt om i landet, till stöd för en fredslösning på den tre decennier långa konflikten i sydöstra Turkiet. I januari 2016 skrev medlemmarna under en petition till regeringen med uppmaningen att återuppta fredsförhandlingarna med PKK. Över 700 medlemmar åtalades. Flera dömdes till fängelsestraff i upp till tre år.¹⁷⁶ I november 2019 friades 486 medlemmar, medan de övriga 336 avvaktar domslut. Ingen av de friade akademikerna har fått återgå i tjänst.¹⁷⁷

6.1.4 Möjligheten för avskedade statsanställda att återgå i tjänst

I januari 2017 tillsattes en granskningskommitté (*Inquiry Committee on the state of Emergency Measures*) med uppgift att pröva ansökningar om återanställning av tjänstemän som avskedats per dekret till följd av kuppförsöket. Styrelsemedlemmarna i kommittén är utsedda av presidenten. Cirka 220 anställda, vilka omfattar domare, åklagare, experter och andra offentligt anställda, har lånats ut från andra myndigheter för att handlägga ärendena.¹⁷⁸ Enligt EU-Kommissionens rapport för Turkiet 2019, har 126 000 ansökningar lämnats in. Hittills har 70 406 avgjorts, varav 5 250 har lett till återanställning, medan de övriga 65 165 fått avslag. EU-kommissionen påtar brister i transparensen i processen. Samtliga beslut avgörs på dossierbasis, utan muntliga förhandlingar.¹⁷⁹ Organisationen *The Arrested Lawyers Initiative* (ALI) granskade kommitténs arbete. I en rapport publicerad i oktober 2019 noterade organisationen att klaganden inte hade fått information om de individuella skälen eller bevisen bakom avskedandet. Kommissionen har således fått grunda sina beslut på inhämtad information från olika instanser, t.ex. inrikes- och justitieministeriet, gällande klagandens kopplingar till terrororganisationer, underrättelseutlåtanden samt vittnesmål från kollegor, men även hemliga vittnen.¹⁸⁰

¹⁷⁴ USDOS, 2020-03-11, s. 34–35

¹⁷⁵ New York Times (The), *Turkey's crackdown on academics represses history once again*, 2019-07-08, <https://www.nytimes.com/2019/07/08/opinion/turkey-crackdown-academics.html> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁷⁶ Amnesty International (AI), *Constitutional court clears academics from spurious 'terrorism propaganda'*, 2019-07-26. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/turkey-constitutional-court-clears-academics-from-spurious-terrorism-propaganda-charges/> (Hämtad 2020-05-06)

¹⁷⁷ USDOS, 2020-03-11, s. 35

¹⁷⁸ European Commission, *Commission Staff Working Document, Turkey 2019 Report*, 2019-05-29, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-turkey-report.pdf> (Hämtad 2020-05-06), s. 9–10

¹⁷⁹ Ibid.

¹⁸⁰ Arrested Lawyers Initiative, *Access to Justice in Turkey? A Review of the State of Emergency Inquiry Commission*, oktober 2019, <https://arrestedlawyers.files.wordpress.com/2019/10/stateofemergency-commissionreport.pdf> (Hämtad 2020-05-06), s. 14–15

Klaganden har inte heller tillgång till offentligt biträde som kan föra deras talan.¹⁸¹ I beslut som ALI tagit del av framkommer likformiga formuleringar, detaljfattiga redogörelser för de individuella skälen samt bristfällig bevisning och motivering.¹⁸²

Överklagan av avslagsbeslutet görs hos fyra av högsta rådets, HSK, utvalda förvaltningsdomstolar i Ankara (domstolar 19, 20, 21 och 22), vilket i sin tur undergräver rättsväsendets oberoende och rättssäkerhet. Vidare saknas tydliga riktlinjer för hur domstolarna ska hantera ärendena.¹⁸³

För mer detaljerad information om kommissionens hantering av ärendena rekommenderas ALI:s rapport: *Access to Justice in Turkey? A Review of the State of Emergency Inquiry Commission*.

6.2 Människorättsaktivister

Situationen för människorättsaktivister (MR-aktivister) och andra inom civilsamhället har inte förbättrats sedan Migrationsanalys (då Lifos) senaste rapportering.¹⁸⁴ Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter, Dunja Mijatovic, rapporterar om gradvis försämring av läget för MR-aktivister sedan kuppförsöket 2016, och ett växande tryck från myndighetshåll mot aktivister vad beträffar trakasserier och stigmatisering.¹⁸⁵ Regeringen har till följd av kuppförsöket upprättat ett nytt direktorat inom inrikesministeriet som ska övervaka civilsamhällets verksamhet. År 2018 infördes ändringar i föreningslagen (artikel 27) som sedermera ger presidenten ensamt beslutanderätt i valet av organisationer som, enligt statens mening, är till gagn för samhällsnyttan. Lagstiftningen inför registreringskrav för föreningar och frivilligorganisationer. Enligt rådets rapport sker detta i syfte att strama upp kontrollen över organisationernas medlemmar och verksamhet. Detta har föranlett många organisationer att dra ner sin verksamhet. Enligt rapporten har myndigheterna stängt ner 1 410 föreningar och 109 stiftelser samt 19 fackföreningar i samband med effektueringen av undantagstillståndet efter kuppförsöket.¹⁸⁶

Aktivisters fortsatta samhällsengagemang gör dem till en måltavla för myndigheternas misstankar då de utpekats för samröre med grupper som terrorstämplats av staten. I januari i år återupptogs rättegången mot viceordförande för Turkiets MR-förbund IHD, Eren Keskin. Keskin står åtalad för medlemskap i en terrororganisation. Hon riskerar fängelsestraff på mellan sju till femton år. Keskin, som tidigare varit chefredaktör för den bannlysta tidningen *Özgür Gündüm* (Fri Agenda), står också åtalad för terrorpropaganda och omvälvande verksamhet mot staten.¹⁸⁷ Ordförande för IHD i Diyarbakir, och tillika styrelsemedlem i IHD nationellt, Mehmet Raci Bilici, dömdes till sex år och tre månaders fängelse i mars i år för medlemskap i en terrororga-

¹⁸¹ Ibid.

¹⁸² Ibid., s. 29

¹⁸³ Ibid., s. 23

¹⁸⁴ Se Lifos, 2019-01-28, avsnitt 7.1

¹⁸⁵ Council of Europe Commissioner for Human Rights, 2020-02-19, paragraf 129–132

¹⁸⁶ Ibid., paragraf 133

¹⁸⁷ International Federation for Human Rights (fidh), *Turkey: Judicial harassment of Ms. Eren Keskin*, 2020-01-20, <https://www.fidh.org/en/issues/human-rights-defenders/turkey-judicial-harassment-of-ms-eren-keskin> (Hämtad 2020-05-04)

nisation. Bilici har belagts med reseförbud i avvaktan på att målet avgörs i överklagandeinstansen.¹⁸⁸ I december 2019 dömdes fredsaktivisten och IHD:s ordförande i Malatya, Gönül Öztürkoglu, till sex års fängelse för medlemskap i en terrororganisation och för att ha spridit terrorpropaganda. Öztürkoglu fick inte närvara vid rättegången, men deltog istället via videolänk från kvinnofängelset.¹⁸⁹

Den kurdiska MR-aktivisten Nurcan Baysal greps i början av juni 2019 misstänkt för medlemskap i en terrororganisation, men släpptes några timmar senare efter internationell påtryckning. Baysal har vid flera tillfällen varit föremål för myndigheternas granskning för sina kritiska uttalanden om MR-situationen i landet. I januari 2018 greps hon för att ha spridit "terrorpropaganda" och i februari samma år dömdes hon i ett annat mål till tio månaders fängelse för att ha "förolämpat de turkiska styrkorna" då hon kritiserade säkerhetsstyrkornas operationer i Cizre. Domen hävdes med förbehåll att Baycal avstår från förolämpande uttalanden mot säkerhetsstyrkorna under en femårsperiod.¹⁹⁰

Andra kända fall avser kommande rättegång mot elva MR-aktivister, däribland den tidigare ordföranden för Amnesty International, Taner Kilic (se 2.2).

6.3 Journalister och användare av sociala medier

Journalister är i likhet med MR-aktivister särskilt utsatta för myndigheternas repressiva hållning vad beträffar yttrandefrihet. Över 200 mediasajter stängdes under 2016 och 2017 för misstänkta kopplingar till Gülenrörelsen och PKK.¹⁹¹ Nästan alla kurdiska medier och tv-kanaler har stängts ner.¹⁹² Landets enda kurdisktalande tidning – Welat – stängdes ner av myndigheterna 2018.¹⁹³ Ett fåtal oberoende mediasajter fortsätter sin verksamhet men är utsatta för regelmässiga påtryckningar och trakasserier.¹⁹⁴

Xindex - Index for Censorship, som arbetar med att främja yttrandefriheten i världen, rapporterar att situationen för journalister i Turkiet har försämrats under 2019.¹⁹⁵ Enligt den oberoende organisationen för befrämjandet av pressfriheten, The Committee to Protect Journalists (CPJ), ligger Turkiet på andra plats efter Kina vad gäller flest antal fängslade journalister i världen, följt därefter av Saudiarabien och Egypten.¹⁹⁶ Dock noterar CPJ en minskning i antalet

¹⁸⁸ International Federation for Human Rights (fidh), *Human rights defender Mehmet Raci Bilci unfairly convicted*, 2020-03-24, <https://www.fidh.org/en/region/europe-central-asia/turkey/human-rights-defender-mehmet-raci-bilici-unfairly-convicted>, (Hämtad 2020-05-04)

¹⁸⁹ Netherlands Helsinki Committee, *Defending Human Rights in Turkey: Gönül Öztürkoglu*, 2020-02-04, <https://www.nhc.nl/defending-human-rights-in-turkey-gonul-ozturkoglu/> (Hämtad 2020-05-05)

¹⁹⁰ OMCT, World Organisation against Torture, *Urgent appeal-The observatory*, 2019-06-06, <https://www.omct.org/human-rights-defenders/urgent-interventions/turkey/2019/06/d25375/> (Hämtad 2020-05-05)

¹⁹¹ USDOS, 2020-03-11, s. 25

¹⁹² Ibid., s. 26

¹⁹³ Middle East Eye, *Turkey: No country for Kurdish newspapers*, 2018-08-23, <https://www.middleeast-eye.net/news/turkey-no-country-kurdish-newspapers> (Hämtad 2020-05-05)

¹⁹⁴ Freedom House, datum saknas

¹⁹⁵ Xindex, *Charge attack, restrict: The main ways Turkey silenced journalist in 2019*, 2020-01-15, <https://www.indexoncensorship.org/2020/01/how-turkey-silenced-journalists-2019-upr/> (Hämtad 2020-05-05)

¹⁹⁶ New York Times (The), *China displaces Turkey as top jailer of journalists in 2019*, 2019-12-11, <https://www.nytimes.com/2019/12/11/world/china-turkey-journalists.html> (Hämtad 2020-05-05)

fängslade journalister för första gången på fyra år: år 2019 hade antalet sjunkit till 47, i jämförelse med 2018 då 68 journalister var fängslade.¹⁹⁷ International Press Institute däremot uppger antalet fängslade journalister 2019 till 120, en minskning från 160 som tidigare noterats av institutionen.¹⁹⁸

CPJ tillskriver de sjunkande talen till främst nedstängningen av mediasajter, växande arbetslöshet och självcensur inom journalistkåren, samt det växande antalet journalister som flytt landet.¹⁹⁹ En annan anledning är den nya lagen som reglerar häktningstiderna, vilket föranlett myndigheterna att frige flera anhållna journalister i avvaktan på rättegång. De flesta frigivna står åtalade för spridning av terrorpropaganda.²⁰⁰

Antalet arbetslösa journalister har ökat markant de senaste åren. Siffran ligger på drygt 11 000 personer. Omkring 3 800 journalister har fått sina presskort indragna de senaste fem åren, varav 685 kort drogs in efter kuppförsoket av "nationella säkerhetsskäl".²⁰¹

Nedstängningen av flertalet oberoende nyhetskällor har gett utrymme för regeringskontrollerade medier att träda fram. Cirka 95 procent av medierna idag uppges kontrolleras av AKP.²⁰²

Kritiska uttalanden mot regeringen eller presidenten kan leda till utredning och eventuellt åtal, för bland annat terrorrelaterad brottslighet. Över 800 utredningar inleddes mot personer som i sociala medier kritiserat Turkiets militära intervention i nordöstra Syrien – den s.k. operation fredens källa – i oktober 2019.²⁰³ Närmare 200 personer greps för kritiska kommentarer i sociala medier i samband med operationen, varav 24 häktades. Liknande tillslag genomfördes 2018 i samband med Turkiets militära operationer i Afrin. Över 300 personer greps denna gång för kritiska inlägg om operationen i sociala medier.²⁰⁴ I april i år yrkade åklagare på 18 års fängelse för åtta journalister på tv-Kanalen *OdaTV*, för att ha övervakat begravningen av en underrättelseofficer som dödades i Libyen. Journalisterna står anklagade för brott mot underrättelselagen, för att dels tagit del av information om underrättelsetjänstens operationer och dels undanröjt officerens identitet, trots att namnet tidigare offentliggjorts av en oppositionsledamot för CHP.²⁰⁵

¹⁹⁷ Committee to Protect Journalist (CPJ), *China, Turkey, Saudi Arabia, Egypt are world's jailers of journalists*, 2019-12-11, <https://cpj.org/reports/2019/12/journalists-jailed-china-turkey-saudi-arabia-egypt.php> (Hämtad 2020-05-05)

¹⁹⁸ Reuters, *More than 120 journalists still jailed in Turkey: International Press Institute*, 2019-11-19, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-media/more-than-120-journalists-still-jailed-in-turkey-international-press-institute-idUSKBN1XT26T> (Hämtad 2020-05-05)

¹⁹⁹ CPJ, 2019-12-11

²⁰⁰ New York Times (The), 2019-12-11

²⁰¹ Duvar, *Record increase in number of unemployed, prosecuted journalists*, 2020-01-09, <https://www.duvarenglish.com/media/2020/01/09/record-increase-in-number-of-unemployed-prosecuted-journalists/> (Hämtad 2020-05-05)

²⁰² Ibid.

²⁰³ USDOS, 2020-03-11, s. 24

²⁰⁴ Middle East Eye, *Police detain nearly 200 in Turkey for opposing offensive in northern Syria*, 2019-10-16, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-detains-nearly-200-opposing-syria-operation> (Hämtad 2020-05-05)

²⁰⁵ Duvar, *Turkish prosecutors seek 18 year jail for eight journalists for report on intel officer's funeral*, 2020-04-24, <https://www.duvarenglish.com/human-rights/2020/04/24/turkish-prosecutors-seek-up-to-18-years-in-jail-for-eight-journalists-for-report-on-intel-officers-funeral/> (hämtad 2020-05-05)

Antalet brottsutredningar för ärekränkning av presidenten ökade med 30 procent under 2018. Över 26 100 utredningar genomfördes under strafflagens artikel 299. Åtalade kan riskera fängelsestraff i upp till fyra år²⁰⁶ eller böter.²⁰⁷ Omkring 2 400 personer åtalades, däribland 19 barn och 12 utlänningar. Endast 678 personer tilldömdes fängelsestraff. Det är dock inte klart huruvida de anklagade suttit av sina straff.²⁰⁸ Lagrummet har utnyttjats särskilt mot journalister.²⁰⁹

Myndigheter fortsätter att slå ner på journalister som uttalar sig kritiskt mot regeringen och etablissemangen. Och spektret av åtalsgrunder har utvidgats givet händelseutvecklingen i landet. I slutet av februari i år anhölls fyra journalister som bevakat migrantrörelserna mot den grekiska gränsen för att ha filmat i en förbjuden zon, enligt myndigheterna. I februari-mars anhölls 20 journalister för sin bevakning av situationen vid gränsområdet till Grekland.²¹⁰

Journalister som rapporterar om regeringens hantering av covid-19-pandemin har också blivit föremål för myndigheternas gripanden och trakasserier. Två kända tv-journalister greps under april månad i år för att ha kritiserat presidentens insamlingskampanj till förmån för pandemiutbrottets nödställda. Inrikesministeriet har vidare meddelat att man identifierat 616 konton i sociala medier som delat "ogrundade och provocativa" uppgifter om coronaviruset. Utredningen resulterade i 229 gripanden.²¹¹

6.4 Advokater och juridiska ombud

Jurister och advokater tillhör den yrkesgrupp som hamnat i fokus för myndigheternas obehagliga klappjakt på kuppmakare och andra oppositionella. Jurister och advokater spelar en framstående roll som försvarare till de som utpekats, åtalats och eventuellt dömts för inblandning i handlingar som, enligt myndigheterna, utgör ett hot för den nationella säkerheten. Det är inte sällan försvarsadvokaterna blir föremål för myndigheternas misstankar,²¹² då de regelmässigt förknippas med sina klienters politiska åsikter (eller tillskrivna åsikter).²¹³ The Guardian omnämner i en artikel från juli 2019, att åtal har väckts mot 1 546 advokater sedan kuppförsöket, varav 311 har dömts till sammanlagt 1 967 års fängelse.²¹⁴ Advokaterna sitter anhållna i

²⁰⁶ Middle East Eye, *Turkish court cases over 'insulting' the president up 30 percent in 2018*, 2019-09-24, <https://www.middleeasteye.net/news/26000-people-investigated-insulting-erdogan-2018> (Hämtad 2020-05-05)

²⁰⁷ Al-Monitor, *Erdogan may be the world's most insulted leader*, 2020-03-12, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-how-erdogan-became-most-insulted-president-in-world.html?utm_campaign=20200313&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (Hämtad 2020-05-05)

²⁰⁸ Middle East Eye, 2019-09-24

²⁰⁹ Xindex, 2020-01-15

²¹⁰ CPJ, *Journalists covering refugee movements in Turkey detained, jailed*, 2020-03-02, <https://cpj.org/2020/03/journalists-covering-refugee-movements-in-turkey-d.php> (Hämtad 2020-05-05)

²¹¹ Al-Monitor, *Turkey cracks down on journalists, others as coronavirus rumors spread*, 2020-04-07, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/turkey-journalists-social-media-pandemic-crack-down.html> (Hämtad 2020-05-05)

²¹² HRW, *Lawyers on Trial: Abusive prosecution and erosion of fair trial rights*, 2019-04-10, <https://www.hrw.org/report/2019/04/10/lawyers-trial/abusive-prosecutions-and-erosion-fair-trial-rights-turkey> (Hämtad 2020-05-07)

²¹³ Arrested Lawyers Initiative, *Mass Prosecution of Lawyers in Turkey*, september 2019, <https://arrested-lawyers.files.wordpress.com/2019/09/report-september-2019.pdf> (Hämtad 2020-05-07), s. 7

²¹⁴ Guardian (The), 2019-07-18

77 av landets 81 provinser, misstänkta för medlemskap i terrororganisationer, alternativt spridning av terrorpropaganda.²¹⁵ ALI påtalar i sin rapport *Mass Prosecution of Lawyers in Turkey*, att gripanden och åtalen strider mot lag nr 1136 som bland annat reglerar och föreskriver juristprofessionens oberoende och samhällsnytta. Och den undantar professionens medlemmar från åtal och gripanden utan förebud eller beslut från justitieministeriet.²¹⁶

HRW framhåller i en rapport om myndigheternas granskning av försvarsadvokater – *Lawyers on Trial* – att advokater utsatts för hot och trakasserier av polisen samt hindrats från att utföra sina förpliktelser, vilket har underminerat rättssäkerheten i domstolsförhandlingarna.²¹⁷ Ombud som företräder terrormisstänkta, t.ex. HDP-medlemmar, har bötfällts för obstruktion under pågående rättegång.²¹⁸

Majoriteten av de drabbade i denna kategori företräder klienter som i första hand står åtalade för samröre med Gülenrörelsen, följt därefter av presumtiva PKK-medlemmar. Av 1 546 åtalade advokater har 274 av dem dömts för terrorrelaterade brott, huvudsakligen för samröre med Gülenrörelsen, och i något mindre omfattning för medlemskap i PKK eller vänsterorganisationer.²¹⁹

Restriktioner och dekret som tillkommit under undantagstillståndet om tillämpningen av brottmål, har nu lagstadgats. Lagändringarna har bland annat gett åklagarmyndigheterna befogenheter att hindra advokater från att träffa sina klienter under första dygnet i häktet. Lagen ger myndigheterna behörighet att granska all kommunikering mellan advokater och klienter. Antalet ombud vid rättegång har begränsats till tre.²²⁰

Advokater som själva anklagats för terrorrelaterade brott får inte heller företräda klienter anklagade för liknande brott under en tvåårsperiod, likaså hindras ombuden från tillgång till polisutredningar i dessa brottmål. Flera advokatorganisationer, som främst jobbar med MR-frågor, har lagts ner, då de misstänks för samröre med Gülenrörelsen.²²¹ Fjorton av de åtalade advokaterna är ordförande (eller har tidigare varit) i lokala advokatsamfund. Frivilligorganisationer som upprättats av advokater (34 totalt) har stängts ner. Därtill har samtliga företrädare för dessa organisationer dömts för terrorbrott. Offentligt anställda med juridisk bakgrund, som avskedats till följd av kuppförsöket, får inte arbeta som jurister eller advokater. Domare, åklagare och akademiker som undervisar i juridik och som tidigare avskedats, beviljas inte heller licens för att arbeta som jurister eller advokater.²²² Emellertid omnämner nyhetssajten Ahval en domstol i Ankara som dömt till fördel för en tidigare avskedad domare som beviljats licens för att arbeta som advokat.²²³ Migrationsanalys har inte hittat andra källor som bekräftar uppgiften, eller som indikerar att domslutet skulle medföra lättnader för andra avskedade medlemmar inom rättsväsendet. Vi fortsätter att följa utvecklingen i denna del.

²¹⁵ Arrested Lawyers Initiative, september 2019, s. 1

²¹⁶ Ibid., s. 6

²¹⁷ HRW, 2019-04-10

²¹⁸ Reuters, 2020-05-04

²¹⁹ HRW, 2019-04-10

²²⁰ Ibid.

²²¹ Ibid.

²²² Arrested Lawyers Initiative, september 2019, s. 8

²²³ Ahval, *Turkish courts bear good news for former minister, judges dismissed by decree*, 2019-07-05, <https://ahvalnews.com/arrested-lawyers/turkey-has-sentenced-321-lawyers-2000-years-jail-2016-report> (Hämtad 2020-05-07)

7 Andra grupper

7.1 Hbtq-personer

Situationen för hbtq-personer är fortsatt oförändrad givet de rådande förhållandena i landet. Även om lagen inte öppet kriminaliserar hbtq-personers sexuella läggning, finns det inte heller lagrum som skyddar deras rättigheter. Däremot finns det lagrum som ger utrymme för diskriminering och kränkning av hbtq-personer, som t.ex. lagar som syftar till familjens enighet, överträdelser mot den allmänna moralen eller avvikande sexuellt beteende.²²⁴

Rädsla för stigmatisering och social utstötning ligger oftast som grund för att många inte vågar ge uttryck för sin sexuella läggning. Institutionell diskriminering förekommer mot hbtq-personer. Homosexuella är undantagna från militärtjänsten, förutsatt att man kan "bevisa" sin sexuella läggning, vilket oftast medför kränkande bevisföring, såsom intima bilder och videoinspelningar. Personer som beviljas frisedel får ett rosafärgat kort – *pink slip*. Övriga värnpliktiga tilldelas ett grönt kort i samband med avslutad tjänstgöring. Det är inte ovanligt att arbetsgivare begär dokument för avslutad tjänstgöring i samband med anställning, vilket kan medföra ytterligare diskriminering och kränkande behandling.²²⁵

En studie som genomförts av *Kaos*, en förening som främjar hbtq-personers rättigheter, upp gav att arbetsklimatet för hbtq-personer inom offentliga sektorn försämrats efter kuppörsöket. En ny lag som stiftats efter kuppörsöket har gjort det lättare att avskeda hbtq-anställda inom rättsväsendet.²²⁶ Undantagslagarna som infördes i samband med kuppörsöket omfattade förbud mot allmänna sammankomster. Restriktionerna fortsatte efter det att undantagstillståndet upphävdes i juli 2018. I oktober samma år meddelade Ankars guvernör att man inte skulle häva förbudet för hbtq-sammankomster av säkerhetsskäl, med förbehållet att det förelåg risk för "hat och antagonism". Beslutet togs i samband med en hetskampanj som lanserats på sociala medier med anledning av en filmvisning för hbtq-personers rättigheter, som anordnats av Tysklands ambassad i Ankara.²²⁷

I maj 2019 greps 20 studenter vid Istanbul tekniska högskola i samband med anordnandet av en Pride-parad. De flesta står åtalade och väntar på rättegång. Samma månad stoppade polisen en presskonferens om hbtq-frågor, anordnad av Ankars advokatsamfund.²²⁸

I ett möte med en hbtq-organisation i Ankara i oktober 2018, framhöll källorna som Migrationsanalys talade med, att hatbrott och våld mot hbtq-grupper ökat i samhället. Källorna betonade den utbredda straffriheten och låga straffsatser som förövare tilldöms i mål rörande

²²⁴ USDOS, 2020-03-11, s. 63

²²⁵ Fanack, *A Queer Nation: LGBTQ rights in Turkey*, 2019-03-22, <https://fanack.com/family-law/lgbtq-rights-turkey/> (Hämtad 2020-05-07)

²²⁶ DW, *Turkey: Being gay could cost you your job*, 2019-03-17, <https://www.dw.com/en/turkey-being-gay-could-cost-you-your-job/a-47948085> (Hämtad 2020-05-07)

²²⁷ HRW, *Turkey: End Ankara ban on LGBTI events*, 2019-02-14, <https://www.hrw.org/news/2019/02/14/turkey-end-ankara-ban-lgbti-events> (Hämtad 2020-05-07)

²²⁸ Council of Europe Commissioner for Human Rights, 2020-02-19, paragraf 146

hbtq-offer, och särskilt i fall där förövaren är besläktad med offret. En källa berättade att de flesta brott som begås av familjemedlemmar mot homosexuella tas efter beslut med en tredje part, som t.ex. övriga familjen eller klanen.²²⁹

Poliser är de största förövarna när det gäller våld mot hbtq-personer. Transpersoner är särskilt utsatta eftersom många är prostituerade och utgör därför ett lätt byte för polisen. Prostitution är förbjudet i Turkiet. "Shaming" via nätet är en annan metod som polisen använder för att exponera och kränka transpersoner. Våldshandlingar som begås mot hbtq-personer anmäls inte i rädsla för stigmatisering eller social utstötning. Det är svårt att få tillgång till dokumentation och bevisning till stöd för anmälan.²³⁰

Våldet mot hbtq-personer är mer utbrett på mindre orter där personerna är mer exponerade. Källorna Migrationsanalys talade med i Ankara betonade dock att våldet mot gruppen var lika förekommande i större städer. Många hbtq-personer väljer att flytta till större städer för att det är lättare att leva anonym där. Hbtq-personer har svårt att leva öppet eftersom de riskerar diskriminering, framför allt på arbetsplatser, där de löper övervägande stor risk att förlora jobbet om de exponeras av arbetsgivaren. Särskilt svårt är det för hbtq-personer inom den offentliga sektorn och utbildningssektorn. Socialarbetare och advokater kan få svårigheter att utöva sina yrken om deras sexuella läggning blir känd. Situationen är också svår för personer som arbetar inom den privata sektorn.²³¹

För mer information om situationen för hbtq-personer rekommenderas även UK Home Office rapport: *Country policy and information note: sexual orientation and gender identity, Turkey*.²³²

7.2 Kvinnor

Ordförande för Turkiets federation för kvinnoförbund uppgav att situationen för kvinnor har blivit svårare de senaste åren. Mäns våld mot kvinnor ökar.²³³ År 2019 dödades 474 kvinnor. I februari i år rapporterade kvinnoforumet *We Will stop Femicide* 22 dödsfall på grund av mäns våld mot kvinnor och 12 dödsfall av okända orsaker.²³⁴ Våld och sexuella övergrep mot kvinnor är kriminaliserat. Sexuella övergrepp kan ge två till tio års fängelse och tolv år för våldtäkt. USDOS anser att lagen inte helt skyddar kvinnor från övergrepp²³⁵, särskilt när det gäller våld i hemmet.²³⁶ Nuray Cevirmen, HDI:s ordförande för kvinnors rättigheter, pekar på låga straffsattser och den påtagliga mansdominansen inom rättsväsendet bidrar till brister i lagföringen av våldsrelaterade brott mot kvinnor.²³⁷

²²⁹ Möte med HBTQ-organisation, Ankara, 2018-10-23

²³⁰ Möte med HBTQ-organisation, Ankara, 2018-10-23

²³¹ Ibid.

²³² UK Home Office, *Country policy and information note: sexual orientation and gender identity, Turkey*, juni 2017, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/619683/Turkey_-_SOGI_-_CPIN_-_v2_0_June_2017_.pdf (Hämtad 2020-05-07)

²³³ USDOS, 2020-03-11, s. 52

²³⁴ Ahval, *Being a woman in Turkey: "No justice, no equality, no safety"*, 2020-03-08, <https://ahval-news.com/gender/being-woman-turkey-no-justice-no-equality-no-safety> (Hämtad 2020-05-07)

²³⁵ USDOS, 2020-03-11, s. 52

²³⁶ Ibid.

²³⁷ BalkanInsight, *Women face rising violence in male-dominated Turkey*, 2019-09-02, <https://balkaninsight.com/2019/09/02/women-face-rising-violence-in-male-dominated-turkey/> (Hämtad 2020-05-07)

Det finns 81 förebyggande kvinnocentra (ett i varje provins) och 144 kvinnohärbärgen i landet som kan ta emot 33 000 kvinnor. Företrädare för kvinnorrättsfrågor påtalar att platserna inte räcker. Flera härbärgen som drevs av frivilligorganisationer i sydöstra Turkiet stängdes ner med anledning av undantagstillståndet och det ökade politiska trycket i sydost som följde efter kuppförsöket.²³⁸

Kvinnor är relativt underrepresenterade i offentlighet, såsom på arbetsmarknaden (28 procent 2017)²³⁹ och inom politiken där 17 procent av parlamentsledamöterna var kvinnor 2019.²⁴⁰

En positiv utveckling är Turkiets ratificering av Istanbulkonventionen för förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor i hemmet.²⁴¹

Hedersrelaterat våld fortsätter att rapporteras – 31 fall under 2019. Våldet är mest förekommande i den sydöstra regionen. Hedersbrott kan ge upp till livstids fängelse. Domstolar dömer ofta till mildare straff, eftersom domarna fäster stor vikt vid omständigheter rörande offrets "uppträdande" och hur detta påverkat förövarens sinnesläge när brottet begicks.²⁴²

7.3 Barn

Turkiet skrev under barnkonventionen i september 1990, men ratificerade den först i december 1994.²⁴³

USDOS uppger i sin MR-rapport för 2019 att myndigheterna vidtagit åtgärder för att stävja sexuella övergrepp mot barn, vilket har bidragit till en ökad medvetenhet och rapportering.²⁴⁴

Tvångsäktenskap av minderåriga flickor förekommer mest på landsbygden. Det är vanligare bland den syriska flyktingbefolkningen, där 12 procent av de syriska flickorna på landsbygden gifter sig innan 15 års ålder och 38 procent innan 18 år. För turkiska kvinnor ligger siffran för äktenskap innan 18 års ålder på 26 procent.²⁴⁵

Den statliga nyhetsbyrån Anadolu Agency rapporterade om PKK:s fortsatta rekrytering av barnsoldater. Enligt nyhetsbyrån ska PKK och YPG ha utsett särskilda grupper i norra Syrien till att rekrytera barnsoldater. Uppgifterna kommer efter tillslag gjorda av minneskort under militära operationer i Afrin 2018, som visar bilder på barn, mellan 11 och 16 år, som genomgår

²³⁸ USDOS, 2020-03-11, s. 53

²³⁹ Hürriyet Daily News, *Official figures show gender inequality in Turkey's labour force*, 2018-03-06, <https://www.hurriyetdailynews.com/official-figures-show-gender-inequality-in-turkeys-labor-force-128345> (Hämtad 2020-05-07)

²⁴⁰ New York Times (The), *In the land of voiceless women*, 2019-10-16, <https://www.ny-times.com/2019/10/16/opinion/turkey-women.html> (Hämtad 2020-05-07)

²⁴¹ Ahval, 2020-03-08

²⁴² USDOS, 2020-03-11, s. 54

²⁴³ Turkiet, Turkish Government, *Rights of the Child*, oktober 2006, [https://www.ab.gov.tr/files/tarama/tarama_files/23/SC23DET_Basic%20Human%20Rights%20\(Rights%20of%20Child\).pdf](https://www.ab.gov.tr/files/tarama/tarama_files/23/SC23DET_Basic%20Human%20Rights%20(Rights%20of%20Child).pdf) (Hämtad 2020-05-07), s. 1

²⁴⁴ USDOS, 2020-03-11, s. 57

²⁴⁵ Ibid.

vapenutbildning i bergen.²⁴⁶ Den turkiska regeringen och vissa kurdiska företrädare hävdar att PKK kidnappat och tvångsrekryterat barn till strider, medan andra kurdiska grupper påstår att rekryteringen skett frivilligt.²⁴⁷ I augusti 2019 inledde en grupp mödrar från flera provinser i sydöstra Turkiet en sittprotest i Diyarbakir mot PKK:s kidnappning och tvångsrekrytering av barnsoldater.²⁴⁸

8 Sammanfattande analys

Den allmänna lägesbilden i landet visar på en fortsatt auktoritär inriktning. President Erdogans ambitioner att vidhålla makt och inflytande både inrikes- och utrikespolitiskt kvarstår, men börjar urholkas i takt med de nya utmaningarna efter kuppörsöket. Efterdyningarna av kuppörsöket blir allt mer komplicerade. Klappjakten efter anhängare till Gülenrörelsen, PKK och andra av staten stämplade terrororganisationer, har ersatts av en systematiserad cykel av massarresteringar, utredningar och åtal, med mål att bryta ner oppositionen. Personer som tidigare avskedats, släpptes eller frikänts riskerar att dras in i nya långdragna rättsprocesser. Närmare 70 000 personer väntar på rättegångar, och inget tyder på att trycket vid landets domstolar kommer att minska den närmaste tiden, snarast tvärtom.

Den dömande maktens oberoende och kompetens fortsätter att urholkas, där tusentals avskedade domare och åklagare byts ut mot en mindre erfaren, och förvisso regimvänlig yrkeskår. Den tilltagande politisering som präglat rättsväsendet de senaste fyra åren har haft påtagliga konsekvenser på den dömande maktens förmåga att upprätthålla rättsstatens principer, och därmed individens lagliga fordran på en rättvis rättegång. En sådan konsekvens är de hårda och oproportionerliga straffena, som flerfaldiga livstidsstraff, som domstolarna utdömt mot personer som har åtalats för kopplingar till kuppörsöket eller för brott mot nationens säkerhet. En annan konsekvens är det slentrianmässiga och godtyckliga åtalsförfarandet som satts i system till följd av kuppörsöket: individer riskerar att dömas på flera åtalsgrunder samtidigt och individer som frias i terrorrelaterade rättegångar grips och åtalas på nytt på likartade grunder. Det finns ingen information om motiveringarna bakom domstolarnas domslut och åklagarmyndighetens åtalsgrunder. Migrationsanalys har inte heller kunnat härleda förfarandet till en särskild grupp. Migrationsanalys fortsätter att följa utvecklingen i denna del.

Den växande polariseringen och missnöjet med regeringens hantering av läget blir allt tydligare. AKP:s agerande efter valförlusterna 2019 är en indikation. Andra utmaningar, som fortsatt ekonomisk stagnation, Turkiets djupare inblandning i Syrienkonflikten, flyktingfrågan och nu senast covid-19-pandemin, sätter Erdogan i ett trängt läge som riskerar att slå tillbaka mot befolkningen i form av hårdare repression. Vilket uttryck detta kommer att ta sig framöver är oklart, men det lär knappast förbättra situationen för de särskilda grupper som redan befinner

²⁴⁶ Anadolu Agency, *PKK terrorists admit to recruiting child soldiers*, 2019-07-02, <https://www.aa.com.tr/en/politics/pkk-ypg-terrorists-admit-to-recruiting-child-soldiers/1521384> (Hämtad 2020-05-07)

²⁴⁷ USDOS, 2020-03-11, s. 23

²⁴⁸ Anadolu Agency, *'Give our children back: families cry out to PKK/YPG*, 2019.10-15, <https://www.aa.com.tr/en/turkey/give-our-children-back-families-cry-out-to-pkk-ypg/1614165> (Hämtad 2020-05-07)

sig i en prekär situation med anledning av den turbulenta händelseutvecklingen som präglat landet de senaste åren.

9 Summary

This report examines the situation in Turkey given recent developments and the impact it has on particular groups. The report also examines the general situation of religious minorities, as well as women and children.

The aftermath of the failed coup attempt in 2016 continues to impact domestic politics in the country. Amendments in the constitution in 2017 gave President Erdogan sweeping powers, including the appointment of judges, as well as ordering disciplinary inquiries against civil servants and other groups allegedly posing a threat to national security. The results have further tightened the president's grip on the country, particularly national institutions, media and civil society.

Turkey has since undergone other considerable challenges, the effects of which reverberated on local election results in 2019, leading to substantial losses for the President and his ruling party, the AKP. Turkey's faltering economy in recent years and the protracted Syrian refugee situation in the country were at the forefront of voters' concerns in the recent elections. The government's continuant military intervention in northern Syria has led to further polarization in society, as concerns grow over the consequences this is likely to bring about to domestic politics, as well as Turkey's power brokering ambitions in Syria's future. The escalating situation in Idlib puts pressure on Erdogan to uphold the recent ceasefire brokered with Russia in March 2020, and to prevent the looming risk of a potential influx of Syrian refugees clamoring to cross the border.

The outbreak of Covid-19 pandemic has also brought about new economic and political challenges to the government as it grapples to contain the spread of the disease, and at the same time seeks measures to soften the blow of the upcoming ramifications that the pandemic is likely to bring about as the situation unfolds.

The independence of the judiciary has deteriorated as a result of the failed coup attempt, following the dismissal and indictment of thousands of members of the judiciary. They have been replaced by loyal and inexperienced young judges and prosecutors. The politicization of the justice system has further undermined the judicial process and the rule of law.

Mass trials and crack downs against alleged members of the Gülenist movement, PKK and other groups identified as a threat to "national security" continue to take place. Trials often result in long, as well as disproportionate (e.g. multiple lifetime sentences) prison sentences. Those particularly targeted are civil servants, human rights activists, lawyers, journalists, LGBT-persons, as well as persons implicated for criticizing the president and the establishment.

Källförteckning

Elektroniska källor

Ahval, *Turkey keeping thousands of prisoners in solitary confinement-Deutsche Welle*, 2019-05-08, <https://ahvalnews.com/isolation/turkey-keeping-thousands-prisoners-solitary-confinement-deutsche-welle> (Hämtad 2020-02-24)

Ahval, *Turkey issues 249 arrest warrants for foreign ministry exam cheating*, 2019-05-20, <https://ahvalnews.com/turkey-arrests/turkey-issues-249-arrest-warrants-foreign-ministry-exam-cheating> (Hämtad 2020-04-20)

Ahval, *Turkish courts bear good news for former minister, judges dismissed by decree*, 2019-07-05, <https://ahvalnews.com/arrested-lawyers/turkey-has-sentenced-321-lawyers-2000-years-jail-2016-report> (Hämtad 2020-05-07)

Ahval, *Protests continue in Turkey's southeast against dismissed Kurdish mayors*, 2019-08-26, <https://ahvalnews.com/dismissed-kurdish-mayors/protests-continue-turkeys-southeast-against-dismissed-kurdish-mayors> (Hämtad 2020-04-27)

Ahval, *Eighteen Turkish coup trials rumble on into 2020*, 2020-01-02, <https://ahvalnews.com/gulen-movement/eighteen-turkish-coup-trials-rumble-2020> (Hämtad 2020-04-20)

Ahval, *Turkey: The worst antisemitic incidents of 2019*, 2020-01-24, <https://ahvalnews.com/anti-semitism/turkey-worst-antisemitic-incidents-2019> (Hämtad 2020-04-24)

Ahval, *Turkey: Alevi community exposed to physical, psychological violence*, 2020-02-08, <https://ahvalnews.com/religion/turkey-alevi-community-exposed-physical-psychological-violence> (Hämtad 2020-04-30)

Ahval, *Turkey seeks arrest of 467 people for links to Gülen movement*, 2020-02-18, <https://ahvalnews.com/gulen-movement/turkey-seeks-arrest-467-people-links-gulen-movement> (Hämtad 2020-04-20)

Ahval, *(In)justice for arrested judges of Turkey*, 2020-03-07, <https://ahvalnews.com/echr-turkey/injustice-arrested-judges-turkey> (Hämtad 2020-05-06)

Ahval, *Being a woman in Turkey: "No justice, no equality, no safety"*, 2020-03-08, <https://ahvalnews.com/gender/being-woman-turkey-no-justice-no-equality-no-safety> (Hämtad 2020-05-07)

Ahval, *Anti-semitism is rising in Turkey as coronavirus spreads-academic*, 2020-03-18, <https://ahvalnews.com/anti-semitism/anti-semitism-rising-turkey-coronavirus-spreads-academic> (Hämtad 2020-04-29)

Ahval, *Prisoners releases begin after Turkish parliament implements COVID-19 bill-live*, 2020-04-15, <https://ahvalnews.com/turkey-coronavirus/prisoner-releases-begin-after-turkish-parliament-implements-covid-19-bill-live> (Hämtad 2020-04-15)

Ahval, *Turkey spied on critics at Greek refugee camps-report*, 2020-04-20, <https://ahvalnews.com/gulen-movement/turkey-spied-critics-greek-refugee-camps-report> (Hämtad 2020-05-29)

Al-Araby, *Activists to make final statements before Turkish terror trial*, 2020-02-19, <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/2/19/activists-to-make-final-statements-before-turkish-terror-trial> (Hämtad 2020-04-20)

AlJazeera, *Turkey removes pro-Kurdish mayors, arrests more than 400*, 2019-08-19, <https://www.aljazeera.com/news/2019/08/turkey-removes-pro-kurdish-mayors-arrests-400-190819090927327.html> (Hämtad 2020-04-22)

Aljazeera, *Turkey imposes 48-curfew in major cities to curb virus*, 2020-04-11, <https://www.aljazeera.com/news/2020/04/turkey-imposes-48-hour-lockdown-major-cities-curb-virus-200411084517572.html> (Hämtad 2020-04-14)

Al-Monitor, *Hunger strike by Kurdish inmates spreads across Turkish prisons*, 2019-01-08, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/01/turkey-hunger-strike-by-kurdish-in-mates-spread-across.html> (Hämtad 2020-04-27)

Al-Monitor, *Why did Turkey allow jailed Kurdish leader to meet lawyers after long pause*, 2019-05-06, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/05/ocalan-calls-calm-sdf-turkey.html> (Hämtad 2020-04-24)

Al-Monitor, *Syrian refugees becoming scapegoats for Turkey's troubles*, 2019-07-11, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/07/turkey-syrian-refugees-scapegoats-economic-troubles.html> (Hämtad 2020-03-30)

Al-Monitor, *Idlib operations splits Turks more other Syrian intervention*, 2020-03-03, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-russia-idlib-operation-splits-turkish-public.html> (Hämtad 2020-04-06)

Al-Monitor, *Erdogan's war in Idlib faces uphill battle on the home front*, 2020-03-11, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-russia-erdogan-face-up-hill-battle-on-home-front.html?utm_campaign=20200312&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (Hämtad 2020-03-24)

Al-Monitor, *Erdogan may be the world's most insulted leader*, 2020-03-12, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-how-erdogan-became-most-insulted-president-in-world.html?utm_campaign=20200313&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (Hämtad 2020-05-05)

Al-Monitor, *Why Ankara's Syrian refugee threat has lost its impact*, 2020-03-19, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-europe-why-refugee-card-lost-its-impact.html> (Hämtad 2020-03-31)

Al-Monitor, *Despite stimulus, Turkish economy faces grave coronavirus prognosis*, 2020-03-19, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-economy-coronavirus-stimulus.html> (Hämtad 2020-04-06)

Al-Monitor, *Intel: Turkey targeted by both sides in northern Syria conflict*, 2020-03-20, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/intel-turkey-target-north-syria-conflict.html> (Hämtad 2020-04-03)

Al-Monitor, *Does Turkey have the will to take on jihadis in Idlib?*, 2020-03-24, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/turkey-syria-russia-will-ankara-take-on-jihadis-in-idlib.html> (Hämtad 2020-04-02)

Al-Monitor, *Is Turkey ready to take on jihadis in Syria's Idlib?*, 2020-03-31, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/03/syria-idlib-ceasefire-russia-turkey-regime-jihadists.html> (Hämtad 2020-04-02)

Al-Monitor, *Turkey finally releases epidemic figures: coronavirus epicenter in Istanbul*, 2020-04-02, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/turkey-historic-catastrophe-erdogan-coronavirus.html> (hämtad 2020-04-06)

Al-Monitor, *Turkey cracks down on journalists, others as coronavirus rumors spread*, 2020-04-07, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/turkey-journalists-social-media-pandemic-crackdown.html> (Hämtad 2020-05-05)

Al-Monitor, *COVID-19 crisis threatens to double Turkey's unemployment*, 2020-04-09, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/04/turkey-coronavirus-crisis-threatens-to-double-unemployment.html?utm_campaign=20200413&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (Hämtad 2020-04-14)

Amnesty International (AI), *Constitutional court clears academics from spurious terrorism propaganda*, 2019-07-26. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/turkey-constitutional-court-clears-academics-from-spurious-terrorism-propaganda-charges/> (Hämtad 2020-05-06)

AI, *Countdown to justice in Turkey*, 2020-02-04, <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2020/02/turkey-istanbul-human-rights-activists-justice/> (Hämtad 2020-04-20)

Anadolu Agency (AA), *'Give our children back: families cry out to PKK/YPG*, 2019-10-15, <https://www.aa.com.tr/en/turkey/give-our-children-back-families-cry-out-to-pkk-ypg/1614165> (Hämtad 2020-05-07)

AA, *Turkey: 4 FETO terror suspects arrested nationwide*, 2019-10-21, <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkey-4-feto-terror-suspects-arrested-nationwide/1621069> (Hämtas 2020-04-20)

AA, *Turkish police arrest 14 FETO suspects*, 2020-02-11, <https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkish-police-arrest-14-feto-terror-suspects/1730489> (Hämtas 2020-04-20)

Arrested Lawyers Initiative, *Mass Prosecution of Lawyers in Turkey*, september 2019, <https://arrestedlawyers.files.wordpress.com/2019/09/report-september-2019.pdf> (Hämtad 2020-05-07)

Arrested Lawyers Initiative, *Access to Justice in Turkey? A Review of the State of Emergency Inquiry Commission*, oktober 2019, <https://arrestedlawyers.files.wordpress.com/2019/10/stateofemergencycommissionreport.pdf> (Hämtad 2020-05-06)

Asharq Al-Awsat, *Turkey ramps up Gulen crackdown with nearly 700 arrests*, 2020-02-18, <https://aawsat.com/english/home/article/2137101/turkey-ramps-gulen-crackdown-nearly-700-arrests> (Hämtad 2020-04-22)

Bâli, A., Middle East Research and Information Project, *Turkey's Constitutional Coup*, hösten 2018, <https://merip.org/2018/12/turkeys-constitutional-coup/> (Hämtad 2020-04-14)

BalkanInsight, *Women face rising violence in male-dominated Turkey*, 2019-09-02, <https://balkaninsight.com/2019/09/02/women-face-rising-violence-in-male-dominated-turkey/> (Hämtad 2020-05-07)

BBC News, *Turkey referendum grants President Erdogan sweeping new powers*, 2017-04-16, <https://www.bbc.com/news/world-europe-39617700> (Hämtad 2020-03-23)

BBC News, *Turkey election: Erdogan disputes results in major cities*, 2019-04-02, <https://www.bbc.com/news/world-europe-47785095> (Hämtad 2020-03-25)

BBC News, *Syria war: Alarm after 33 Turkish soldiers killed in attack in Idlib*, 2020-02-28, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-51667717> (Hämtad 2020-03-25)

Bellingcat, *Roadblocks in Turkey's new southeast strategy: an analysis*, 2019-07-03, <https://www.bellingcat.com/news/mena/2019/07/03/roadblocks-in-turkeys-new-southeast-strategy-an-analysis/> (Hämtad 2020-04-26)

Central for European policy Analysis (CEPA), *A limited partnership*, 2020-03-11, <https://www.cepa.org/a-limited-partnership> (Hämtad 2020-05-19)

Committee to Protect Journalist (CPJ), *China, Turkey, Saudi Arabia, Egypt are world's jailers of journalists*, 2019-12-11, <https://cpj.org/reports/2019/12/journalists-jailed-china-turkey-saudi-arabia-egypt.php> (Hämtad 2020-05-05)

CNN, *Turkey orders detention of more than 1,100 people linked to failed 2016 coup*, 2019-02-12, <https://edition.cnn.com/2019/02/12/europe/turkey-detention-2016-failed-coup-intl/index.html> (Hämtad 2020-04-20)

Conversation (The), *Christians have lived in Turkey for two millennia-but their future is uncertain*, 2019-11-21, <https://theconversation.com/christians-have-lived-in-turkey-for-two-millennia-but-their-future-is-uncertain-127296> (Hämtad 2020-04-29)

Council of Europe Commissioner for Human Rights, *Country Report: Commissioner for Human Rights of the Council of Europe Dunja Mijatovic report following her visit to Turkey from 1 to 5 July 2019*, 2020-02-19, <https://rm.coe.int/report-on-the-visit-to-turkey-by-dunja-mijatovic-council-of-europe-com/168099823e>, (Hämtad 2020-04-17)

Daily Sabah, *Parliament adopts bill reducing conscription, making paid military service exemption permanent*, 2019-06-25, <https://www.dailysabah.com/turkey/2019/06/25/parliament-adopts-bill-reducing-conscription-making-paid-military-service-exemption-permanent> (Hämtad 2020-05-01)

Daily Sabah, *7 civilians killed, 10 wounded as PKK-planted bomb hits pick-up-truck in SE Turkey*, 2019-09-12, <https://www.dailysabah.com/turkey/2019/09/12/7-civilians-killed-10-wounded-as-pkk-planted-bomb-hits-pick-up-truck-in-se-turkey> (Hämtad 2020-04-24)

Daily Sabah, *40 arrested, 19 sentenced in operations and trials against FETÖ in Turkey*, 2020-01-24, <https://www.dailysabah.com/investigations/2020/01/24/40-arrested-19-sentenced-in-operations-and-trials-against-feto-in-turkey> (Hämtad 2020-05-06)

Daily Sabah, *Turkey closes border with Iran amid coronavirus concerns*, 2020-02-23, <https://www.dailysabah.com/turkey/2020/02/23/turkey-closes-border-with-iran-amid-coronavirus-concerns> (Hämtad 2020-04-17)

Daily Sabah, *PKK roadside bomb kills 5 civilians in southeast Turkey's Diyarbakir*, 2020-04-08, <https://www.dailysabah.com/politics/war-on-terror/pkk-roadside-bomb-kills-5-civilians-in-southeast-turkeys-diyarbakir> (Hämtad 2020-04-24)

Deutsch Welle (DW), *Turkey: Being gay could cost you your job*, 2019-03-17, <https://www.dw.com/en/turkey-being-gay-could-cost-you-your-job/a-47948085> (Hämtad 2020-05-07)

DW, *Turkish courts sentences hundreds of coup 'ringleaders'*, 2019-06-20, <https://www.dw.com/en/turkish-court-sentences-hundreds-of-coup-ringleaders/a-49274036> (Hämtad 2020-04-21)

DW, *Opinion: Turkish Democracy is still alive*, 2019-06-24, <https://www.dw.com/en/opinion-turkish-democracy-is-still-alive/a-49326702> (Hämtad 2020-03-25)

DW, *Turkey holds thousands in solitary in Erdogan's prisons*, 2019-07-05, <https://www.dw.com/en/turkey-holds-thousands-in-solitary-in-erdogans-prisons/a-48640213> (Hämtad 2020-04-23)

DW, *Turkey arrests scores of suspected 'Islamic State' members*, 2019-12-30, <https://www.dw.com/en/turkey-arrests-scores-of-suspected-islamic-state-members/a-51831419> (Hämtad 2020-04-22)

DW, *The Alevis' fight for recognition in Turkey*, 2020-01-26, <https://www.dw.com/en/the-alevis-fight-for-recognition-in-turkey/a-52154523> (Hämtad 2020-04-30)

DW, *Turkey investigates judges involved in Gezi Park trials acquittals*, 2020-02-19, <https://www.dw.com/en/turkey-investigates-judges-involved-in-gezi-park-trial-acquittals/a-52435248> (Hämtad 2020-05-06)

Duvar, *Turkish authorities launch new wave of arrests against Gülenists*, 2020-01-07, <https://www.duvarenglish.com/domestic/2020/01/07/arrest-warrants-out-for-20-mit-employees-for-gulen-affiliation/> (Hämtad 2020-05-06)

Duvar, *Record increase in number of unemployed, prosecuted journalists*, 2020-01-09, <https://www.duvarenglish.com/media/2020/01/09/record-increase-in-number-of-unemployed-prosecuted-journalists/> (Hämtad 2020-05-05)

Duvar, *Turkish Airlines suspends all international flights until May 1, limits domestic routes*, 2020-04-02, <https://www.duvarenglish.com/health-2/coronavirus/2020/04/02/turkish-airlines-suspends-all-international-flights-until-may-1-limits-domestic-routes/> (Hämtad 2020-04-08)

Duvar, *Turkey imposes curfew for youth, makes mask usage obligatory in public*, 2020-04-03, <https://www.duvarenglish.com/health-2/coronavirus/2020/04/03/turkey-declares-curfew-for-people-younger-than-20-years-of-age/> (Hämtad 2020-04-08)

Duvar, *Turkish Airlines halts all domestic flights until April 20*, 2020-04-04, <https://www.duvarenglish.com/health-2/coronavirus/2020/04/04/turkish-airlines-halts-all-domestic-flights-until-april-20/> (Hämtad 2020-04-08)

Duvar, *Turkish prosecutors seek 18 year jail for eight journalists for report on intel officer's funeral*, 2020-04-24, <https://www.duvarenglish.com/human-rights/2020/04/24/turkish-prosecutors-seek-up-to-18-years-in-jail-for-eight-journalists-for-report-on-intel-officers-funeral/> (Hämtad 2020-05-05)

Enab Baladi, *Ankara on verge of military clash with radical groups in Idlib*, 2020-03-26, <https://english.enabbaladi.net/archives/2020/03/ankara-on-verge-of-military-clash-with-radical-groups-in-idlib/#ixzz6INQKP12a> (Hämtad 2020-05-18)

European Commission, *Commission Staff Working Document, Turkey 2019 Report*, 2019-05-29, <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20190529-turkey-report.pdf> (Hämtad 2020-05-06)

European Council, *EU-Turkey statement, 18 March 2016*, 2016-03-18, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/> (Hämtad 2020-03-31)

Fanack, *A Queer Notion: LGBTQ rights in Turkey*, 2019-03-22, <https://fanack.com/family-law/lgbtq-rights-turkey/> (Hämtad 2020-05-07)

Foreign Policy, *Turkey is forcing the west to look at Idlib*, 2020-03-04, <https://foreignpolicy.com/2020/03/04/turkey-west-european-union-idlib-syria-greece-border-refugees-erdogan/> (Hämtad 2020-03-31)

Freedom House, *Country report 2020, Turkey*, datum saknas, <https://freedomhouse.org/country/turkey/freedom-world/2020> (Hämtad 2020-04-29)

Guardian (The), *Turkish Referendum: All you need to know*, 2017-04-10, <https://www.theguardian.com/world/2017/apr/10/turkish-referendum-all-you-need-to-know> (Hämtad 2020-03-24)

Guardian (The), *UN urged to act over 'purge' of Turkey's lawyers by Erdogan*, 2019-07-18, <https://www.theguardian.com/world/2019/jul/18/un-urged-to-act-over-purge-of-turkeys-lawyers-by-erdogan> (Hämtad 2020-05-06)

Guardian (The), *Jailed Turkish author Ahmet Altan freed after three years*, 2019-11-06, <https://www.theguardian.com/books/2019/nov/06/jailed-turkish-author-ahmet-altan-freed-after-three-years> (Hämtad 2020-05-06)

Guardian (The), *Outrage after Turkish journalist re-arrested a week after release*, 2019-11-12, <https://www.theguardian.com/world/2019/nov/12/outrage-after-turkish-journalist-re-arrested-a-week-after-his-release> (Hämtad 2020-05-05)

Guardian (The), *Russia and Turkey agree ceasefire in Syria's Idlib province*, 2020-03-05, <https://www.theguardian.com/world/2020/mar/05/russia-and-turkey-agree-ceasefire-in-syrias-idlib-province> (Hämtad 2020-04-02)

Guardian (The), *Turkey's Covid-19 infection rate rising fastest in the world*, 2020-04-07, <https://www.theguardian.com/world/2020/apr/07/turkeys-covid-19-infection-rate-rising-fastest-in-the-world> (Hämtad 2020-04-08)

Human Rights Watch (HRW), *Turkey, events of 2019*, datum saknas, <https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/turkey> (Hämtad 2020-04-06)

HRW, *Turkey: End Ankara ban on LGBTI events*, 2019-02-14, <https://www.hrw.org/news/2019/02/14/turkey-end-ankara-ban-lgbti-events> (Hämtad 2020-05-07)

HRW, *Lawyers on Trial: Abusive prosecution and erosion of fair trial rights*, 2019-04-10, <https://www.hrw.org/report/2019/04/10/lawyers-trial/abusive-prosecutions-and-erosion-fair-trial-rights-turkey> (Hämtad 2020-05-07)

HRW, *Turkey: Kurdish mayors' removal violates voters' rights*, 2020-02-07, <https://www.hrw.org/news/2020/02/07/turkey-kurdish-mayors-removal-violates-voters-rights> (Hämtad 2020-04-26)

HRW, *Turkey: Baseless charges over landmark 2013*, 2020-03-26, <https://www.hrw.org/news/2019/03/25/turkey-baseless-charges-over-landmark-2013-protests> (Hämtad 2020-04-20)

HRW, *Turkey: COVID-19 puts sick prisoners at grave risk*, 2020-04-03, <https://www.hrw.org/news/2020/04/03/turkey-covid-19-puts-sick-prisoners-grave-risk> (Hämtad 2020-04-23)

Hürriyet Daily News, *Official figures show gender inequality in Turkey's labour force*, 2018-03-06, <https://www.hurriyetdailynews.com/official-figures-show-gender-inequality-in-turkeys-labor-force-128345> (Hämtad 2020-05-07)

International Crisis Group (ICG), *Tracking Conflict worldwide*, datum saknas, https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/print?page=1&location%5B0%5D=58&date_ran=&t=CrisisWatch+Database+Filter (Hämtad 2020-04-22)

ICG, *Turkey's Syrian Refugees: Defusing Metropolitan Tensions*, 2018-01-29, <https://d2071andvip0wj.cloudfront.net/248-turkey-s-syrian-refugees.pdf> (Hämtad 2020-03-30)

International Federation for Human Rights (FIDH), *Turkey: Judicial harassment of Ms. Eren Keskin*, 2020-01-20, <https://www.fidh.org/en/issues/human-rights-defenders/turkey-judicial-harassment-of-ms-eren-keskin> (Hämtad 2020-05-04)

FIDH, *Human rights defender Mehmet Raci Bilci unfairly convicted*, 2020-03-24, <https://www.fidh.org/en/region/europe-central-asia/turkey/human-rights-defender-mehmet-raci-bilci-unfairly-convicted>, (Hämtad 2020-05-04)

International Press Agency, *At least 3,000 people in solitary confinement in Turkey's jails: observer*, 2019-05-10, <https://ipa.news/2019/05/10/at-least-3000-people-in-solitary-confinement-in-turkey-jails-observer/> (Hämtad 2020-04-23)

Jerusalem Post (The), *The dark night of antisemitism in Turkey*, 2019-10-23, <https://www.jpost.com/middle-east/the-dark-night-of-antisemitism-in-turkey-605601> (Hämtad 2020-04-29)

Lawyers Rights Watch Canada, *UPR of Turkey: Erosion of judicial independence and attacks on lawyers in Turkey*, 2019-11-25, <https://www.lrw.org/upr-of-turkey-erosion-of-judicial-independence-and-attacks-on-lawyers-in-turkey/> (Hämtad 2020-04-14)

Lifos, *Lägesanalys: Turkiet: i kölvattnet av kuppförsöket den 15 juli 2016 (version 1.0)*, 2016-12-09, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=38662> (Hämtad 2020-03-23)

Lifos, *Turkiet: Lägesbild två år efter kuppförsöket (version 2.0)*, 2019-01-28, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=42606>, (Hämtad 2020-03-23)

Middle East Eye, *Turkey: No country for Kurdish newspapers*, 2018-08-23, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-no-country-kurdish-newspapers> (Hämtad 2020-05-05)

Middle East Eye, *'This is Turkey!': Syrian refugees face the force of growing Turkish resentment*, 2019-04-05, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-syrian-refugees-face-force-growing-turkish-resentment> (Hämtad 2020-03-30)

Middle East Eye, *Turkish court cases over 'insulting' the president up 30 percent in 2018*, 2019-09-24, <https://www.middleeasteye.net/news/26000-people-investigated-insulting-erdogan-2018> (Hämtad 2020-05-05)

Middle East Eye, *Police detain nearly 200 in Turkey for opposing offensive in northern Syria*, 2019-10-16, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-detains-nearly-200-opposing-syria-operation> (Hämtad 2020-05-05)

Middle East Eye, *who are the winners and losers in the Idlib ceasefire?*, 2020-03-05, <https://www.middleeasteye.net/news/turkey-russia-syria-who-are-winners-and-losers-idlib-ceasefire> (Hämtad 2020-04-02)

- Middle East Forum, *Turkey turns on its Christians*, sommaren 2018, <https://www.meforum.org/7243/turkey-turns-on-its-christians> (Hämtad 2020-04-29)
- Middle East Monitor, *Syria opposition blocks Turkey-Russia patrol on M4 highway*, 2020-03-18, <https://www.middleeastmonitor.com/20200318-syria-opposition-blocks-turkey-russia-patrols-on-m4-highway/> (Hämtad 2020-04-03)
- Middle East Monitor, *Turkey closes border gates with Greece, Bulgaria*. 2020-03-18, <https://www.middleeastmonitor.com/20200318-turkey-closes-border-gates-with-greece-bulgaria/> (Hämtad 2020-04-17)
- Middle East Monitor, *Turkey extends military service to contain covid-19 spread*, 2020-04-16, <https://www.middleeastmonitor.com/20200416-turkey-extends-military-service-to-contain-covid-19-spread/> (Hämtad 2020-05-03)
- New Humanitarian (The), *Briefing: A manufactured refugee crisis at the Greek-Turkish Border*, 2020-03-04, <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2020/03/04/refugees-greece-turkey-border> (Hämtad 2020-03-31)
- Minority Rights Groups, *Turkey: Minorities and indigenous groups*, uppdaterad juni 2018, <https://minorityrights.org/country/turkey/> (Hämtad 2020-04-29)
- Netherlands Helsinki Committee, *Defending Human Rights in Turkey: Gönül Öztürkoglu*, 2020-02-04, <https://www.nhc.nl/defending-human-rights-in-turkey-gonul-ozturkoglu/> (Hämtad 2020-05-05)
- Newsweek, *Turkey approves strict anti-terror law restricting freedom of movement*, 2018-07-26, <https://www.newsweek.com/turkey-approves-strict-anti-terror-law-restricting-freedom-movement-1044354> (Hämtad 2020-04-14)
- New York Times (The), *Turkish secret agents seized 80 people in 18 countries, official say*, 2018-04-05, <https://www.nytimes.com/2018/04/05/world/europe/turkey-coup-arrests-extraditions.html> (Hämtad 2020-05-29)
- New York Times (The), *Turkey's Alevis, a Muslim minority, fear a policy of denying their existence*, 2017-06-22, <https://www.nytimes.com/2017/07/22/world/europe/alevi-minority-turkey-recipe-tayyip-erdogan.html> (Hämtad 2020-04-30)
- New York Times (The), *Turkey's mass trials deepen wounds left by attempted coup*, 2019-02-12, <https://www.nytimes.com/2019/02/12/world/asia/turkey-mass-trials-coup.html> (Hämtad 2020-04-20)
- New York Times (The), *Erdogan tries to ease the pain of Turkey's bad economy. It's still hurting*, 2019-03-04, <https://www.nytimes.com/2019/03/04/world/europe/turkey-economy-erdogan.html> (Hämtad 2020-03-24)
- New York Times (The), *Erdogan's purges leave Turkey's justice system reeling*, 2019-06-21, <https://www.nytimes.com/2019/06/21/world/asia/erdogan-turkey-courts-judiciary-justice.html> (Hämtad 2020-04-15)
- New York Times (The), *Turkey's crackdown on academics represses history once again*, 2019-07-08, <https://www.nytimes.com/2019/07/08/opinion/turkey-crackdown-academics.html> (Hämtad 2020-05-06)

New York Times (The), *What's the future of Syrian refugees in Turkey*, 2019-07-19, <https://www.nytimes.com/2019/07/18/opinion/turkey-syrian-refugees.html> (Hämtad 2020-03-27)

New York Times (The), *Turkey's radical plan,: Send a million refugees back to Syria*, 2019-10-09, <https://www.nytimes.com/2019/09/10/world/middleeast/turkey-syria-refugees-er-dogan.html> (Hämtad 2020-03-30)

New York Times (The), *In the land of voiceless women*, 2019-10-16, <https://www.nytimes.com/2019/10/16/opinion/turkey-women.html> (Hämtad 2020-05-07)

New York Times (The), *China displaces Turkey as top jailer of journalists in 2019*, 2019-12-11, <https://www.nytimes.com/2019/12/11/world/china-turkey-journalists.html> (Hämtad 2020-05)

Nordic Monitor, *Turkish intelligence operations in Greece exposed in secret*, 2020-02-20, <https://www.nordicmonitor.com/2020/04/turkish-intelligence-operations-targeting-critics-in-greece-exposed-in-secret-documents/> (Hämtad 2020-05-29)

OMCT, World Organisation against Torture, *Urgent appeal-The observatory*, 2019-06-06, <https://www.omct.org/human-rights-defenders/urgent-interventions/turkey/2019/06/d25375/> (Hämtad 2020-05-05)

Pierini, M., Carnegie, *How far can Turkey challenge NATO and the EU in 2020*, 2020-01-29, <https://carnegieeurope.eu/2020/01/29/how-far-can-turkey-challenge-nato-and-eu-in-2020-pub-80912> (Hämtad 2020-04-06)

PressTV, *Turkey orders detention of 100 soldiers over challenged Gulen links*, 2019-01-07, <https://www.presstv.com/Detail/2019/01/07/585126/Turkey-Anadolu-coup-attempt-Fethullah-Gulen> (Hämtad 2020-05-06)

PressTV, *Turkey detains 46 ex-policemen over affiliation to Gülen movement*, 2019-03-13, <https://www.presstv.com/Detail/2019/05/13/595849/Turkey-detains-46-ex-policemen-over-affiliation-to-Gulen-movement> (Hämtad 2020-05-06)

PressTV, *Turkey arrests 115 military personnel over ties to Gulen*, 2019-04-26, <https://www.presstv.com/Detail/2019/04/26/594433/Turkey-115-soldiers-Gulen-links> (Hämtad 2020-05-06)

Reuters, *Turkey's emergency law expires as Erdogan's powers expand*, 2018-07-18, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security/turkeys-emergency-rule-expires-as-erdogans-powers-expand-idUSKBN1K824E> (Hämtad 2020-04-14)

Reuters, *Kurdish MPs, prisoners end hunger strike in Turkey*, 2019-05-26, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-kurds/kurdish-mps-prisoners-end-hunger-strike-in-turkey-idUSKCN1SW08H> (Hämtad 2020-04-27)

Reuters, *'They want to kill you': Anger at Syrians erupts in Istanbul*, 2019-07-09, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-syria-refugees/they-want-to-kill-you-anger-at-syrians-erupts-in-istanbul-idUSKCN1U40X8> (Hämtad 2020-03-30)

Reuters, *Turkey Removes four more Kurdish mayors over alleged terror links*, 2019-11-13, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-kurds/turkey-removes-four-more-kurdish-mayors-over-alleged-terror-links-idUSKBN1XN0U2> (Hämtad 2020-04-26)

Reuters, *More than 120 journalists still jailed in Turkey: International Press Institute*, 2019-11-19, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-media/more-than-120-journalists-still-jailed-in-turkey-international-press-institute-idUSKBN1XT26T> (Hämtad 2020-05-05)

Reuters, *Ceasefire in Syria's Idlib comes at a cost for Turkey's Erdogan*, 2020-03-06, <https://www.reuters.com/article/us-syria-security-turkey-ceasefire/ceasefire-in-syrias-idlib-comes-at-a-cost-for-turkeys-erdogan-idUSKBN20T2DJ> (Hämtad 2020-04-02)

Sveriges Radio (SR), *PKK-medlem avvisad från Sverige till Turkiet*, 2020-04-23, <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7459163> (Hämtad 2020-05-29)

Reuters, *Turkey's says it has largely agreed Idlib ceasefire details with Russia*, 2020-03-12, <https://www.reuters.com/article/us-syria-security-turkey-russia/turkey-largely-agreed-with-russia-on-details-of-idlib-ceasefire-anadolu-idUSKBN20Z0VJ> (Hämtad 2020-04-02)

Reuters, *Turkish parliament passes bill to free thousands from prison amid coronavirus*, 2020-04-13, <https://www.reuters.com/article/us-turkey-security-prisoners/turkish-parliament-passes-bill-to-release-thousands-from-prison-amid-coronavirus-idUSKCN21V241> (Hämtad 2020-04-15)

Reuters, *How Turkey's courts turned on Erdogan's foes*, 2020-05-04, <https://www.reuters.com/investigates/special-report/turkey-judges/> (Hämtad 2020-05-06)

Turkiet, *Turkey: Law No. 111 of 1927, Military Law*, datum saknas, <https://www.refworld.org/docid/3ae6b4d020.html> (Hämtad 2020-05-01)

Turkiet, Turkish Government, *Rights of the Child*, oktober 2006, [https://www.ab.gov.tr/files/tarama/tarama_files/23/SC23DET_Basic%20Human%20Rights%20\(Rights%20of%20Child\).pdf](https://www.ab.gov.tr/files/tarama/tarama_files/23/SC23DET_Basic%20Human%20Rights%20(Rights%20of%20Child).pdf) (Hämtad 2020-05-07)

TRTWORLD, *Turkey's Inquiry Commission on the State of Emergency Measures releases report*, 2019-04-29, <https://www.trtworld.com/turkey/turkey-s-inquiry-commission-on-state-of-emergency-measures-releases-report-26258> (Hämtad 2020-05-06)

UK Home Office, *Country policy and information note: sexual orientation and gender identity, Turkey*, juni 2017, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/619683/Turkey_-_SOGI_-_CPIN_-_v2_0__June_2017_.pdf (Hämtad 2020-05-07)

UK Home Office, *Country Policy and Information Note, Turkey: Alevis*, augusti 2017, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/635585/Turkey_-_Alevis_-_CPIN_-_v2.0__August_2017_.pdf (Hämtad 2020-05-01)

UK Home Office, *Country Policy and Information Note, Turkey: Military service*, september 2018, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/738856/Turkey_-_Military_service_-_CPIN_-_v2.0__September_2018_.pdf (Hämtad 2020-05-01)

United Nations Human Rights Council, *International Commission of Jurists' Submission to the Universal Periodical Review of Turkey*, framställt 2019-07-18, <https://www.icj.org/wp-content/uploads/2019/07/Turkey-UPR-Advocacy-non-legal-submissions-2019-ENG.pdf> (Hämtad 2020-05-06)

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Turkey Must ensure fair appeal for judge Murat Arsalan after gross attack on judicial independence, says UN expert*, 2019-02-06, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24140&LangID=E> (Hämtad 2020-05-06)

US Department of State, *Turkey 2019 Human Rights Report*, 2020-03-11, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/03/TURKEY-2019-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> (Hämtad 2020-04-16)

U.S. News, *Coronavirus stokes tensions between Erdogan and Istanbul's mayor*, 2020-04-01, <https://www.usnews.com/news/world/articles/2020-04-01/coronavirus-stokes-tensions-between-erdogan-and-istanbuls-mayor> (Hämtad 2020-04-06)

Utrikespolitiska Institutet, *Landguiden, Turkiet: Religion*, datum saknas, tillgänglig via betaltjänst: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/europa/turkiet/religion/> (Hämtad 2020-04-29)

Washington Institute for Near East Policy (The), *Are Syrian Alawites and Turkish Alevis the same?*, 2012-04-17, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/are-syrian-alawites-and-turkish-alevis-the-same> (Hämtad 2020-04-30)

Worldometer, *Turkey: Coronavirus cases*, datum saknas, <https://www.worldometers.info/coronavirus/country/turkey/> (Hämtad 2020-04-06)

Xindex, *Charge attack, restrict: The main ways Turkey silenced journalist in 2019*, 2020-01-15, <https://www.indexoncensorship.org/2020/01/how-turkey-silenced-journalists-2019-upr/> (Hämtad 2020-05-05)

Muntliga källor

Möte med HBTQ-organisation, Ankara, 2018-10-23